

Bijusī deputāte vizējusi dokumentus priekšsēdētāja vietā

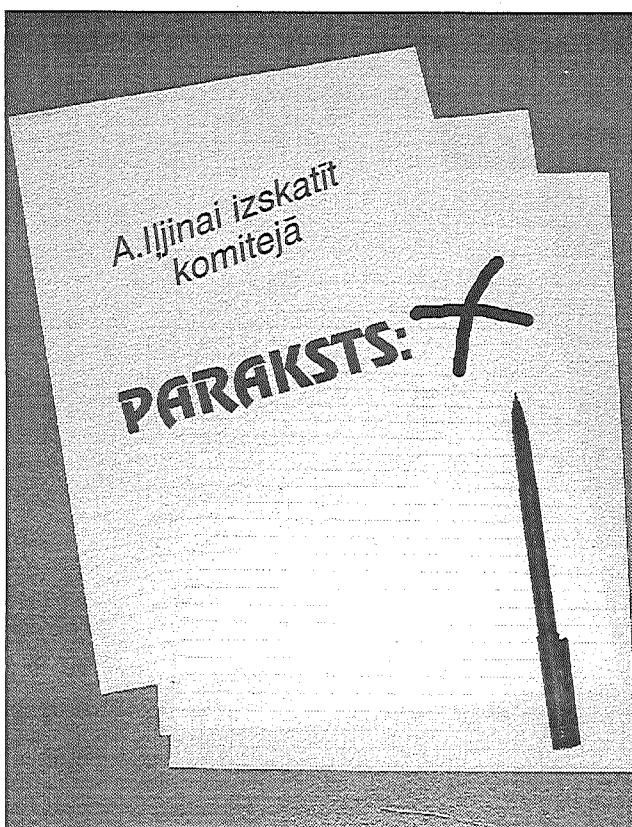
Preiļu novada domes deputāts, bijušais Preiļu novada domes priekšsēdētājs Ilmārs Meluškāns informēja «Novadnieku», ka Preiļu rajona policijas pārvalde izbeigusi kriminālietu, kas ierosināta 2001. gada 28. oktobrī pēc Krimināllikuma 275. panta 1. daļas pazīmēm par to, ka laika posmā no 2001. gada 20. aprīļa līdz 13. jūnijam Preiļu novada domē viltoti iesniegumi par līdzekļu piešķiršanu.

I.Meluškāns pastāstīja, ka pagājušajā gadā konstatējis vairākus aizdomīgus dokumentus. Uz domei adresētiem iesniegumiem par līdzekļu piešķiršanu, uz kuriem vīzas par tālāku izskatīšanu raksta domes priekšsēdētājs, tas izdarīts nezināmā rokrakstā un ar nepazīstamu parakstu. Tie ir bijuši kultūras darba organizātores Valentīnas Brices iesniegums par 110 latu piešķiršanu vidējās paaudzes deju kolektīvam, kas reģistrēts novada domē 2001. gada 13. jūnijā, Preiļu 2. vidusskolas direktora Oļega Hļebņikova 2001. gada 8. jūnija iesniegums par 100 latu piešķiršanu pašdarbības kolektīvam tērpu iegādei, vieglatlētikas trenera Aleksandra Iljina 12. jūni-

ja iesniegums par 86 latu piešķiršanu sporta inventāra iegādei, tenisa trenera Anatolija Isajeva 17. aprīļa iesniegums par 12 latu piešķiršanu sporta sacensībām, kā arī šī trenera otrs iesniegums par 100 latu piešķiršanu galda tenisa sacensību organizēšanai.

Bijušais domes priekšsēdētājs uz šiem dokumentiem vīzas nav rakstījis, tāpēc lūdzis policiju noskaidrot, kas to darījis. I.Meluškāns pastāstīja, ka krimināllietas ietvaros veikta parakstu un rokrakstu ekspertīze, kuras atzinumā teikts, ka rokraksta tekstus «A. Iljinai izskatīt komitejā» un zem tiem datumu tekstus ir izpildījusi toreizējā Preiļu novada domes sociālo, izglītības un kultūras jautājumu komitejas priekšsēdētāja Aina Iljina. Eksperti atzinuši, ka parakstu zem vīzas nav rakstījis I.Meluškāns, taču tehnisku iemeslu dēļ nav varējuši noteikt, vai to izpildījusi A. Iljina.

I.Meluškāns pastāstīja, ka krimināllietā tika izbeigta, jo viņa paraksta viltošana iesniegumos par līdzekļu piešķiršanu nav nodarījusi tādu kaitējumu, lai vainīgo personu sauktu pie kriminālatbildības — piešķirtie līdzekļi izmantoti paredzētajiem mērķiem, vīzu viltošana notikusi pēc iesniegumu izskatīšanas komitejā, jo domē dokumen-

● Ekspertu atzinumā konstatēts, ka rokraksta tekstus «A. Iljinai izskatīt komitejā» un zem tiem datumu tekstus ir izpildījusi toreizējā Preiļu novada domes sociālo, izglītības un kultūras jautājumu komitejas priekšsēdētāja Aina Iljina. Bez tam ar minēto atzinumu ir noteikts, ka parakstu zem vīzas nav parakstījis I.Meluškāns, taču tehnisku iemeslu dēļ noteikt, vai to ir izpildījusi A. Iljina, nav iespējams.

tu iekšējā aprīte nav pienācīgi kontrolēta.

— Kaut arī krimināllietā izbeigta, jo pārkāpums tika atzīts par nenozīmīgu, uzsk-

tu par savu pienākumu informēt par notikušo domes deputātus un iedzīvotājus, — teica Ilmārs Meluškāns.

L. Kirillova

Kā skolām piesaistīt līdzekļus

Ceturtdien noslēdzās rajona vispārīgizglītojošo skolu direktoru kursi «Finansu līdzekļu piesaiste skolām».

Rajona skolu direktoru metodiskās apvienības vadītājs, Preiļu 1. pamatskolas direktors Aldis Adamovičs «Novadniekam» stāstīja, ka šie kursi paredzēti, lai direktori iemācītos, kā piesaistīt līdzekļus papildus tam, ko skolas saņem likumīgā kārtā — mērķdotācijas pedagogu algām un pašvaldību līdzekļus skolu uzturēšanai. Kursos sniegta informācija par dažādiem sponsoriem, organizācijām un fondiem, no kuriem ar projektu palīdzību var iegūt līdzekļus nometņu rīkošanai, datoru pirkšanai, re-

montiem, kursu organizēšanai un tamlīdzīgi. Bez tam direktoriem bija iespējas saņemt konkrētas adreses, kā arī koordinātes internetā, uz zināt likumus un noteikumus, kas attiecas uz ārpusbudžeta līdzekļu piesaisti. 36 stundu ilgajosursos par lektoriem bija pieaicināti Skolu atbalsta centra lektori. Pēdējā nodarbību dienā centra eksperts vērtēja klausītāju «mājas darbus» — reāli sagatavotus projektus par skolām aktuāliem jautājumiem. Kursi bija organizēti par rajona budžeta līdzekļiem, izmaksāja 500 latus.

Anna Karčevska, Pelēču pamatskolas direktore puda apmierinājumu par kursiem, taču skolas problēmām projekti nepalīdzēsot:

— Visvairāk ieguvu no kursu praktiskās daļas projektu rakstīšanā. Mūsu skolai jautājums par līdzekļu piesaisti vienmēr ir aktuāls. Vajadzību daudz. Pašlaik nauda būtu vajadzīga skolas remontam, konkrēti — tās siltināšanai. Jau iepriekš biju gatavojusi projektus un iesniegusi dažādiem fondiem, lūdzot materiālu atbalstu. Diemžēl, kad izskata projekta pamatojumu, vienmēr uzmanību pievērš skolēnu, kā arī pagasta iedzīvotāju skaitam. Tas ir neliels, un mūsu projektu atliek malā.

Janina Šelegoviča, Rušonas pamatskolas direktore:

— Pamatzināšanas projektu rakstīšanā man bija jau iepriekš. Tomēr prasībām un noteikumi ar katru gadu mai-

nās, kļūst stingrāki, un tāpēc šeit iegūtās zināšanas man noderēs. Mūsu skolas skolotāji, sevišķi Ineta Anspoka, projektus raksta bieži, un vairāki no tiem arī guvuši atbalstu. Pērn ar projekta palīdzību dabūjām līdzekļus valodu nometnes organizēšanai.

Arī pašlaik vairāki skolas projekti iesniegti pagasta padomē apkopošanai. Vajadzīgi līdzekļi fizikas, ķīmijas, bioloģijas kabineta izveidošanai, iekārtām, materiāliem, uzskates līdzekļiem. Ar projektu palīdzību iekārtojam arī skolas sporta bāzi. Ja biznesa projektu gatavošanā pamatzināšanas ir, tad mainīgajām prasībām vieglāk pielāgoties.

L. Rancāne

Lūdzam lasītājus, kuri «Novadnieka» loterijā vinnējuši balvas un vēl nav saņēmuši, ierasties pēc tām redakcijā.

Balvu saraksts publicēts 9. janvāra «Novadniekā».

ZIŅAS

Livānu slimnīcā veidojas rindas plānveida ārstēšanai

Šobrīd Livānu slimnīcā sniedz palīdzību pārsvarā tikai neatliekamajos gadījumos, savukārt plānveida stacionēšana ir ierobežota, veidojas rindas, informē Livānu slimnīcas direktore Iraida Glušņonoka. Slimokases līgums ar Livānu slimnīcu šobrīd nav pagarināts, un, kad tas notiks, I. Glušņonoka pateikt nevarēja. Viņa pauž cerību, ka līgums tiks noslēgts tuvākajā laikā, jo pretējā gadījumā pakalpojumu sniegšana varētu tikt apgrūtināta finansējuma trūkuma dēļ.

I. Glušņonoka uzskata, ka situācija ir saspringta un būtu nepieciešamas pašvaldības un slimokases vadības sarunas. Līdz šim Livānu slimnīcā tika apmaksātas 45 gultas vietas, kaut arī nepieciešamība pēc stacionārās ārstēšanas ir krietni lielāka pacientu skaitam. Slimnīcas direktore ir pārliecināta, ka arī masterplāni nebūs izeja no krīzes situācijas, ja tie būs jārealizē nesakārtotā medicīniskās aprūpes vidē bez pietiekama finansējuma, koordinācijas un nodrošinājuma ar sakaru līdzekļiem.

Livānos — sadancošanās jauniešiem

2. februārī Livānu novada kultūras centrā uz kopīgu skati jeb sadancošanos sabrauks jauniešu deju kolektīvi no visa Preiļu rajona, informē Livānu novada kultūras centra direktore Valija Vaivode. Lai skati padarītu interesantāku, ir aicināti arī jauniešu deju kolektīvi no citiem rajoniem, ar kuriem mūsu deju kolektīvi ir izveidojušies draudzība. Katrs kolektīvs skatē dejos divas dejas, bet vērtētāji būs deju kolektīvu vadītāji. Vidējās paaudzes deju kolektīviem skate tiks rīkota atsevišķi.

Noteikts laiks projektu nedēļai

Preiļu 1. pamatskolā noteikts projektu nedēļas norises laiks. Pirmajām klasēm tā risināsies no 4. līdz 8. februārim. Nedēļas tēma ir visiem vienāda — «Ābecītes svētki». Projektu nedēļas pēdējā dienā pirmklasnieki rādīs, ko pa šo laiku skolā ir apguvuši un pēc tam dosies brīvlaikā.

2.-9. klašu skolēniem projektu nedēļa risināsies no 18. līdz 22. februārim. Skolēniem ir dažādas iespējas projektu tēmu izvēlei. Klases vai atsevišķas skolēnu grupas var izvēlēties savu tēmu vai arī gatavot projektu par kādu no audzinātāja ieteiktajām tēmām. Projektu var izstrādāt arī individuāli. Skolotājiem savas projektu tēmas klasēm jāpaziņo līdz 7. februārim. Preiļu 1. pamatskolas direktors Aldis Adamovičs skolēniem savu tēmu jau ir ieteicis. Viņš aicina gatavot projektus par līdzekļu piesaisti skolai. Šis jautājums skolas dzīvē vienmēr ir aktuāls, jo mācību un ārpusklases darbā nepieciešamas jaunas tehnoloģijas, grāmatas un iekārtas.

Ziemas raksti sveču gaismā

Preiļu Amatnieku un harmoniju centrs gatavo izstādi «Ziemas raksti sveču gaismā», kurā dažāda gadagājuma rokdarbnieces un amatnieki var parādīt savu prasmi. Izstādē var piedalīties ar pašu adītiem vai no pūra izceltiem cimdiem un zeķēm, ar tamborējumiem, svecēm, svečturiem. Darbi jāiesniedz līdz 31. janvārim darbdienās, izņemot trešdienas, no pulksten 10.00 līdz 13.00.

Izstādes atklāšana paredzēta Sveču dienā — 2. februārī, un tā būs skatāma līdz 12. februārim.

PREIĻU NOVADĀ

«Valsts budžets — māksla
dot naudu no rokas rokā,
līdz tā pilnīgi pazūd.»
A. Sarnoffs

Preiļu novada domes budžets pieņemts, četriem deputātiem balsošanā nepiedaloties

22. janvāri apspriežot Preiļu novada domes sēdes darba kārtību, kurā svarīgākais bija jautājums par domes budžetu 2002. gadam, izraisījās diskusija par to, ka šis jautājums vēl nav sagatavots un galīgā lēmuma pieņemšana atliekama līdz nākamajai sēdei. Šādu priekšlikumu izvirzīja deputāts Ilmārs Meluškāns, pamatojot to, ka daļa materiālu, kas nepieciešami pilnīgai budžeta projekta apspriešanai un analīzei, tikuši saņemti pirmsdien ap pusdienlaiku, bet vairāki — tikai otrdien no rīta, tas ir, pirms domes sēdes, neievērojot likuma «Par pašvaldībām» 30. pantu, kurā norādīts, ka domes lēmumu projektiem, atzinumiem par tiem un izziņas materiāliem jābūt pieejamiem visiem domes deputātiem ne vēlāk kā trīs dienas pirms kārtējās sēdes un ne vēlāk kā trīs stundas pirms ārkārtas sēdes. I. Meluškāns aicināja jautājumu par budžeta apspriešanu izslēgt no sēdes darba kārtības. Līdzīgās domās bija arī deputāts Jānis Anspoks, kurš iebilda, ka budžeta projekts nav apspriests komiteju apvienotajā sēdē un to nav izdiskutējuši visi deputāti.

Nosaucot šādu deputātu rīcību par demagoģiju un paskaidrojot, ka atbilstoši novada domes nolikumam budžeta projekts ir jāskatā tikai finansu komitejā, domes priekšsēdētājs Jāzeps Šņepsts aicināja deputātus balsot par jautājuma «Par Preiļu novada domes 2002. gada budžetu» atstāšanu sēdes darba kārtībā. Deputāts Jānis Anspoks pieprasīja vārdisku balsošanu. Šo lūgumu lūdza ieprotokolēt arī Ilmārs Meluškāns. Sakarā ar to, ka lūgums par vārdisko balsošanu tika ignorēts, četri deputāti, kuri novada domē tika ievēlēti no apvienības «Latvijas ceļš» saraksta, — Ilmārs Meluškāns, Jānis Anspoks, Zinaida Vilcāne un Pēteris Rožinskis — paziņoja, ka turpmākā budžeta apspriešanā un balsošanā nepiedalīsies.

Prioritātes — izglītība un kultūra

Preiļu novada domes priekšsēdētājs Jāzeps Šņepsts iepazīstināja deputātus ar šī gada budžeta prioritātēm. Pirmā no tām ir izglītība, kuras vajadzībām atvēlēti 627 53 latu. Vislielākais finansējums paredzēts Preiļu 1. pamatskolai — 257 545 latu, kur iekļauts 35 000 latu līdzfinansējums Pasaules Bankas projektam un 127 000 latu Pasaules Bankas finansējums siltināšanas projektam. Preiļu 2. vidusskolai piešķirti līdzekļi jumta kapitālajam remontam un šautuves pārbūvei, bet Preiļu Valsts ģimnāzija saņems gandrīz 9 tūkstošus latu par pagājušajā gadā veikto jumta remontu. J. Šņepsts uzsvēra, ka, rēķinot finansējumu uz vienu skolas audzēkni, vislabākajā situācijā esot Aizkalnes pamatskola, kurai šogad piešķirti vairāk nekā 26 tūkstoši latu.

Izglītību patiešām var uzskatīt par Preiļu novada domes prioritāti, tikai paliek neskaidrs, kāpēc vienai izglītības iestādei prioritātes ir lielākas, citai — mazākas. Piemēram, Preiļu valsts ģimnāzijai šogad sadaļā «Atalgojums» paredzēti 19 100 latu, kas ir par 5250 latiem (+37,9%) vairāk nekā pērn. Toties citām skolām pieaugums mērāms tikai dažos tūkstošos latu vai pat mazāks. Tā ir ar Preiļu arodskolu, kuras tehnisko darbinieku atalgojumam paredzēti 13 446 latu (-4,67%), pērn bija 14 105 latu. Arī citas finansējuma jomās arodvidusskola nav prioritāšu sarak-

stā, jo tās kopējais finansējums šogad būs par vairāk nekā trim tūkstošiem latu mazāks.

Pēc novada domes priekšsēdētāja Jāzeps Šņepsta domām, otra prioritāte šogad būs kultūra, jo novada kultūras centra izveide un visu kultūras iestāžu apvienošana pērn esot devusi ekonomiju, ko var izlietot šogad. Kopumā kultūras centra vajadzībām šogad ieplānoti 529 672 latu, no kuriem 400 000 būs valsts investīcijas. No atlikušajiem 129 000 latu visai iespaidīga šķiet summa, kas tiek plānota algu izmaksām, — 57 202 latu (+44,34%). Bez tiem darbiniekiem, kas strādā visās kultūras iestādēs novadā, bez kolektīvu vadītājiem un tehniskajiem darbiniekiem krietnas algas tiks maksātas kultūras centra vadītājam (265 latu mēnesī), pasākumu projektu koordinētājam un saimniecības daļas vadītājam Preiļos (200 latu mēnesī katram), kā arī metodiķim un grāmatvedim (180 latu mēnesī katram) — tās visas ir jaunas štata vienības. Pērn visās novada kultūras iestādēs grāmatvedības uzdevumi tikai veikti centralizēti, nu kultūras centram būs savs grāmatvedis. Toties kultūras pasākumu rīkošanai novadā paredzēti 17 890 latu, vēl 3500 latu — kultūras centra turpmākas izveidošanas izdevumiem.

Tēriņi izpildvarai pieauguši

Iepazīstoties ar budžeta skaitļiem, kļūst saprotams, ka, salīdzinot ar pagājušo gadu, ievēro-

Preiļu novada budžets 2002. gadam	
Septiņiem deputātiem balsojot «par» un četriem deputātiem balsošanā nepiedaloties, tika apstiprināts Preiļu novada domes 2002. gada budžets ieņēmumos 2 162 473 latu apmērā un ar līdzekļu atlikumu uz gada sākumu 42 725 latu apmērā, izdevumos — 2 195 198 latu apmērā un kases apgrozāmos līdzekļus 10 000 latu apmērā.	
Līdzekļu atlikums uz gada sākumu (latos)	42 725
Preiļu novada domes 2002. gada budžeta ieņēmumi (latos)	2 162 473
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis	708 326
Nekustamā īpašuma nodoklis par zemi	39 167
Nekustamā īpašuma nodoklis par ēkām	32 480
Zemes nodokļa parāda maksājumi	600
Azartspēļu nodoklis	1800
Valsts nodevas	1100
Pašvaldības nodevas	3300
Ieņēmumi no pašvaldību īpašuma iznomāšanas	41 780
Maksājumi par budžeta iestāžu sniegtajiem maksas pakalpojumiem	65 000
Sodi un sankcijas	1500
Ieņēmumi no dzīvokļu komunālajiem pakalpojumiem	477 189
Ieņēmumi no nekustamā īpašuma pārdošanas	15 000
Pārējie ienākumi	1679
Norēķini ar pašvaldību budžetiem	67 430
Mērķdotācija no valsts pamatbudžeta	635 000
Dotācija no pašvaldību finansu izlīdzināšanas fonda	71 122
Izdevumi	2 195 198
Izpildvaras un likumdošanas varas institūcijas	222 585
Aizsardzība	300
Izglītība	627 053
Veselības aprūpe	2379
Sociālā apdrošināšana un sociālā nodrošināšana	89 646
Dzīvokļu un komunālā saimniecība, vides aizsardzība	420 485
Brīvais laiks, sports, kultūra, reliģija	545 912
Pārējā ekonomiskā darbība un dienesti	7000
Pašvaldību iekšējā parāda procentu nomaksa	41 480
Izdevumi neparedzētiem gadījumiem	18 103
Pārējie izdevumi, kas nav klasificēti citās pamatfunkcijās	2685
Norēķini ar pašvaldību budžetiem	19 970
Kreditu atmaksa	197 600
Līdzekļu atlikums uz gada beigām	10 000

jami pieauguši tēriņi izpildvarai — no 198 360 latiem pērn līdz 222 585 latiem šogad (+12,2%). Tā atalgojums pieaudzis no 107 596 latiem līdz 121 000 latu (+12,46%), tajā skaitā domē strādājošo atalgojums pieaudzis par 20 000 latu. 18 000 latu paredzēti domes ēkas kapitālajam remontam un 8000 latu — pašvaldības policijas finansējumam.

Sociālās nodrošināšanas pabalsti — nevienādi

Iedzīvotāju sociālajai nodrošināšanai šogad paredzēts par 8000 latu vairāk. Taču atainotie skaitļi liecina, ka sociālie pabalsti novada teritorijā tomēr nav vienādi — Aizkalnē — 5,4 latu uz iedzīvotāju, Preiļu pagastā — 6,1 lats, bet Preiļu pilsētā — 7,3 latu uz iedzīvotāju.

Problēmas ar siltumapgādes nodaļas finansējumu

Domes priekšsēdētājam deputātiem nācās atzīt, ka nav izdevies sabalansēt siltumapgādes nodaļas izdevumus un ieņēmumus. Lai situāciju labotu, vajadzētu rīkoties pavisam drakoniski, teica J. Šņepsts, t.i., jāatsakās no jau paredzētajiem kapitālieguldījumiem

novada centros ūdensapgādei un kanalizācijai, kā arī no novada domes ēkas remonta. Tāpēc tiek plānots šogad ņemt kredītu, lai kompensētu siltumapgādes nodaļai radušos iztrūkumu.

Budžetā siltumapgādes nodaļai pakalpojumu apmaksai pagaidām paredzēti 11 388 latu, kas ir trīs reizes mazāk nekā pērn. Arī energoresursu iegādei 219 087 latu, kas bija piešķirti pagājušajā gadā, vietā iedalīts 136 991 lats.

Kāpēc par budžetu nebalsoja apvienības «Latvijas ceļš» deputāti

Uz šo jautājumu «Novadnieks» lūdza atbildēt Ilmāru Meluškānu.

— Pieņemot un apspriežot pašvaldības budžetu, deputātiem jādarbojas atbilstoši likumiem, kuru normas reglamentē, kādiem dokumentiem jābūt sagatavotiem un pieejamiem pirms domes sēdes. To nosaka likums «Par pašvaldībām» un likums «Par pašvaldību budžetiem», kā arī citi normatīvie akti. Līdz novada domes otrdienas sēdei daļa nepieciešamo dokumentu, pēc kuriem varētu spriest, ka budžets ir droši pieņemams, nebija pieejama. Arī tie, kas bija sagatavoti sēdes dienā no rīta, nebija precīzi. Piemēram, nekur ne-

bija atspoguļotas kreditoru saistības. Pēc tam gan domes priekšsēdētājs atzina, ka kredītsaistības ir.

Budžetā tiek palielināts algu fonds novada domei, rezervēta nauda jaunas automašīnas iegādei un domes ēkas remontam, pielikta kaudze naudas kultūras centram un veidota tur atsevišķa grāmatvedība ar labi apmaksātiem un lieliem štatiem. Taču par kreditoru saistībām neliekamies ne zināt. Kas notiks tad, ja kreditori, teiksim, kaut kad vasarā domi iesniegs tiesā par parādu nemaksāšanu? Puse budžeta tad jau būs iztērēta, kas tādā gadījumā notiks ar budžeta iestādēm? Slēgsim tās ciet?

Tas pats attiecas uz siltumapgādes nodaļu. Budžetā bez jebkādiem paskaidrojumiem ieplānots pakalpojumu apmaksai gandrīz trīs reizes mazāk naudas nekā pērn, kurināmā iegādei — puse no nepieciešamā. Mēs uzskatījām, ka tādu budžetu nevar skatīt domes sēdē, nerunājot par tā pieņemšanu vispār, tāpēc arī nepiedalījāmies apspriešanā un nebalsojām.

Kas attiecas uz faktu, ka tika noraidīts mūsu lūgums par vārdisko balsojumu, es to uzskatu par «kroni» visam. Likumā «Par pašvaldībām» 40. pantā ir skaidri rakstīts:

Turpinājums 3. lappusē.

PREIĻU NOVADĀ, REDAKCIJAS SLEJA

Preiļu novada domes budžets pieņemts, četriem deputātiem balsošanā nepiedaloties

Sākums 2. lappusē.

«Ikviens deputāts var pieprasīt, lai dome pieņem lēmumu, izdarot vārdisku balsošanu. Šādā gadījumā domes sēdes protokolā tiek norādīts, kuri deputāti balsojuši par vai pret attiecīgo lēmumu un kuri atturējušies vai nav piedalījušies balsošanā. Vārdiskajam balsošanas veidam ir priekšrocība», izņemot likumā atsevišķi paredzētos gadījumus.

Mūsu lūgums tika klaji ignorēts. Savu protesta vēstuli esam aizsūtījuši uz Valsts kontroli un īpašu uzdevumu ministram valsts pārvaldes un pašvaldību reformu lietās.

Deputātu vēstule Valsts kontrolei un ministram

«Novadnieka» rīcībā ir Preiļu novada domes četrus deputātus nosūtītā vēstule Valsts kontrolei un īpašu uz-

devumu ministram par nelikumībām Preiļu novada domes darbā. Ar to iepazīstinām arī Preiļu novada iedzīvotājus.

Valsts kontrole R.Černaja kungam, īpašu uzdevumu ministram valsts pārvaldes un pašvaldību reformu lietās J.Krūmiņa kungam

Uzskatām par nepieciešamu informēt Jūs par nelikumībām Preiļu novada domes darbā, ko apzināti pieļauj domes vadība — priekšsēdētājs un viņa vietnieki.

Preiļu novada domes vadība apzināti radījusi apstākļus, kas liedz deputātiem veikt pienākumus likumos noteiktajā apjomā, t.i.:

- līdz šai dienai dome darbojas pēc nolikuma, kurā ietvertas normas neatbilst likumdošanai un, neskatoties uz Pašvaldību lietu pārvaldes norādījumu, nav mainīts;
- deputātiem netiek ziņots par kārtējām komiteju un komisiju sēdēm, kurās tiem ar likumu ir tiesības piedalīties;

— nelikumīgi tiek izmainīts komitejas sēdes sasaukšanas laiks;

— tiek sasauktas ārkārtas sēdes, kuru darba kārtībā iekļauj jautājumus, kas skatāmi parastā kārtībā (domes štatu saraksts);

— sēdes skatāmo jautājumu materiāli gandrīz nekad nav pieejami likumā noteiktā termiņā;

— 2002. gada 22. janvāra sēdē tika ignorēts deputāta priekšlikums par vārdisko balsojumu;

— ne visi jautājumi, kas saistīti ar līdzekļu izmantošanu, tiek skatīti finansu komitejā, kā to paredz likums.

Uzskatām, ka nav pieļaujama situācija, ka domes priekšsēdētājs piedalās balsošanā, pieņemot lēmumus, kas skar personiskās intereses (līdzekļu piešķiršana a/s «Preiļu siers», līguma apstiprināšana ar a/s «Preiļu siers», kur J.Šņepsts ir lielākais akcionārs, bet sieva — valdes priekšsēdētāja).

Domes komisijās nav neviena opozīcijas pārstāvja, toties ir gandrīz visu pozīcijas deputātu radinieki un dzīves biedri.

Īpaši nekaunīgi ignorējot likumdošanu 2002. gada 22. jan-

vāri tika pieņemts šī gada budžets:

— deputāti, kuri nav finansu komitejas locekļi, materiālus ar budžetu saturošo informāciju saņēma tikai sēdes dienā, daļa no likumā «Par pašvaldību budžetiem» 16. un 17. pantā noteiktajiem pielikumiem bija pieejami tikai pirms pašas sēdes;

— budžeta izdevuma daļā nav paredzēti līdzekļi kreditoru saistību izpildei, mākslīgi samazināti izdevumi siltumapgādes nodalī, tajā pašā laikā par 80% tiek palielināts algu fonds pārvaldes darbiniekiem, nepamatoti paredzēts palielināt štatus un uzturēšanas izdevumus kultūras centram, kam nepieciešams ap 20000 latu, rezervēta nauda automašīnas iegādei un domes remontam;

— nav pieejami materiāli, kas pamato finansējuma paredzētās summas.

Nemot vērā iepriekš teikto, lūdzam Jūsu palīdzību minēto un citu pārkāpumu novēršanai, lūdzam atcelt lēmumu par 2002. gada budžeta pieņemšanu kā nelikumīgu.

Preiļu novada deputāti J.Anspoks, I.Meluškāns, P.Rožinskis, Z.Vilcāne

PREIĻU NOVADA DOMĒ

22. janvāri notika Preiļu novada domes kārtējā sēde. Ārrojumi 2001. gada budžetā un speciālajā budžetā

Domnieki apstiprināja izmaiņas noteikumu projektā «Par budžetu 2001. gadam» un iestāžu un pasākumu tāmēs. Izmaiņas radušās sakarā ar mērķdotācijas pedagoģu algām palielināšanu. Līdz ar to novada budžeta ieņēmumu daļa tika palielināta par 38 680 latiem. Par 127 305 latiem palielināta ieņēmumu daļa sadaļā «Pārējie nenodokļu ieņēmumi».

Izdarītas izmaiņas Preiļu novada domes saistošajos noteikumos «Par speciālo budžetu 2001. gadam» ieņēmumu un izdevumu daļā, kas palielinātas par 200 latiem.

Nodod apsaimniekošanā dzīvojamās mājas

Izvērtējot situāciju par apsaimniekošanas un komunālo maksājumu parādiem un izskatot dzīvojamo māju privatizācijas komisijas iesniegtos materiālus par privatizēto dzīvojamo māju Preiļos noņemšanu no domes bilances, deputāti nolēma Preiļu novadā nodot apsaimniekošanā dzīvojamās mājas un noņemt tās no bilances tikai pēc apsaimniekošanas un komunālo maksājumu parādu pilnīgas

nomaksas, par ko Preiļu novada dzīvojamo māju privatizācijas komisijā iesniedzama attiecīga izziņa. Šis lēmums attiecas uz apsaimniekošanā nododamajām dzīvojamajām mājām Preiļos, Rēzeknes ielā 19, Zaļajā ielā 15, Daugavpils ielā 45 un Daugavpils ielā 69.

Vienojas par telpu nomu

Deputāti nolēma pagarināt 2001. gada 2. septembra līguma, kas bija noslēgts starp Preiļu novada domi un SIA «Gardums» par neapdzīvojamo telpu nomu (garāžu Aglonas ielā 1), termiņu līdz 2002. gada 31. decembrim.

Atteicās no pirkuma tiesībām

Domē izskatīti divi iesniegumi un pieņemts lēmums par atteikšanos no pirkuma tiesībām uz nekustamo īpašumu Preiļos, Brīvības ielā 70 un Brīvības ielā 15.

Izmaiņas domes struktūrvienībās

Sakarā ar Preiļu novada kultūras centra izveidi domes deputāti nolēma, ka turpmāk novada kultūras centrs būs pašvaldības iestāde ar juridiskas personas tiesībām. Aizkalnes bibliotēka, Aizkalnes tautas nams, Līču bibliotēka, Līču kultūras nams, Preiļu rajona galvenā bibliotēka ar bērnu bibliotēkas nodaļu tiek

iekļautas novada kultūras centrā kā tā struktūrvienības vienlaikus tiks izslēgtas no Preiļu novada domes struktūrvienību saraksta.

Veiks pārrēķinu par pagastu ceļu tīrīšanu

Sakarā ar to, ka uz novada pagastu ceļiem sniega tīrīšanas darbu apjoms pagājušā gada decembrī bija ievērojami lielāks nekā prognozētais, kā arī pamatojoties uz zemiņu saimniecības «Graubēni» īpašnieka I.Zariņa iesniegumu un 2001. gada 10. decembra cenu aptaujas protokolu, deputāti nolēma noslēgt papildus vienošanos par 2001. gada 14. decembra līgumu ar z/s «Graubēni», nosakot līgumcenu par ceļa attīrīšanu no sniega 1,95 latī (bez PVN) par vienu kilometru. Tāpat nolemts veikt pārrēķinu par decembrī veiktajiem darbiem, papildus aprēķinot 0,30 latus (bez PVN) par vienu kilometru.

Par norakstāmajām automašīnām

Sakarā ar to, ka nav izdevies pārdot Preiļu pagasta centrā piederošās automašīnas, kā arī pamatojoties uz tehniskā stāvokļa novērtēšanas akte, novada domes deputāti nolēma norakstīt no domes bilances automašīnas VAZ 2106 un PAZ 672, novērtēt to atlikušo vērtību un nodot paš-

valdības uzņēmumam «Saimnieks» rezerves daļām.

Taksometru vadītājiem nesamazināja patentmaksu

Preiļu pilsētas taksometru vadītāji bija griezušies novada domē noteikt 2002. gada patentmaksu pieci latī mēnesī. Domnieki atstāja spēkā 2001. gada 15. februāra lēmumu, kas paredz, ka patentmaksu būs līdzšinējā — 7,50 latī mēnesī.

Atkal slēgs līgumu ar SIA «Strasa Konsultanti»

Pamatojoties uz Ekonomikas ministrijas izskatīto un atbalstīto projekta koncepcijas pieteikumu «Preiļu pilsētas centralizētās siltumapgādes sistēmas rekonstrukcijas 6. kārtā», sešiem deputātiem balsojot par un pieciem atturoties, tika pieņemts lēmums noslēgt līgumu ar SIA «Strasa Konsultanti» par projekta pieteikuma un apraksta izstrādāšanu. Līguma apmaksai naudas līdzekļus 590 latu apmērā ņems no domes budžeta sadaļas «Pārējā ekonomiskā darbība».

Balsojot atturējās deputāti Ilmārs Meluškāns, Jānis Anspoks, Zinaida Vilcāne, Pēteris Rožinskis un Jānis Eglītis, kurš izteica viedokli, ka neuzticas firmai «Strasa Konsultanti».

Materiālus 2. un 3. lappusē sagatavoja L.Kirillova

NOVADNIEKS

Jūsu jautājumus un ierosinājumus katru darbdienu uzklausīsim pa tālr. 1-53-07056.

Vai mēs zaudēsim ciņā?..

Man uz galda laikraksta «Diena» ceturtdienas un piektdienas eksemplāri. Šķiru lappusi pēc lappuses un nevaru vien beigt brīnīties — ak, šī trakā, trakā pasaule... Kas tik vien nenotiek mūsu mazajā zemītē un ārpus tās robežām!.. Diemžēl pārāk daudzos virsrakstos nākas pamanīt, ka publikācijas izklāstā nekā patikama, gaiša un saulaina nebūs.

Ventspili ierosināta kriminālieta pret kādu vīrieti, kurš aizturēts uz aizdomu pamata par smagu miesas bojājumu nodarīšanu savam divgadīgajam dēliņam. Jums liekas, ka Ventspils ir tālu? Lūk, arī tuvāks gadījums — kriminālieta par piecgadīgas meitenes nežēlīgu piekaušanu ierosināta tepat kaimiņos — Jēkabpilī.

Medumu robežkontroles punktā ar dienesta ieroci nošāviens kāds robežsargs. Divdesmit piecus gadus jauns puisis izdarījis pašnāvību personīgu iemeslu dēļ. Krāslavas rajona prokuratūras virsprokurori ģenerālprokurors Jānis Maizītis izteicis rājienu par ētikas normu neievērošanu un vadības stila nepilnībām, par trūkumiem saskarsmē ar padotajiem.

Liekas, tik dažādi notikumi, kas starp tiem nemaz nav iespējams novilkot paralēles un saskatīt līdzības. Var gan. Šie gadījumi varēja nenotikt, ja cilvēki neietu garām, totālā vienaldzībā tūnīties. Nežēlīgie tēvi par briesmoņiem nekļūst vienā dienā. Arī jaunais cilvēks atņemt sev dzīvību neizdomā vienā stundā, prokurore attieksmi pret padotajiem ir veidojusi un atzinusi sev par pieņemamu ilgākā laikā. Taču neviens no apkārtējiem to nav pamanījis. Varbūt pamanījis, bet nav licies ne zinīs. Viņam pašam taču nekas nekaš, viss ir vislabākajā kārtībā...

Šiem traģiskajiem notikumiem pa vidu vid virsraksti par daudzām nopietnām lietām, kas lielākajai daļai mūsu, vienkāršo ļautiņu, interesēm ir daudz par tālu. «Mēs mīlam šo valsti» — no «Dienas» slejām apgalvo Tautas partijas priekšsēdētājs Andris Šķēle un informē par partijas nostāju jautājumā par Valsts prezidentes ierosinājumu atcelt latviešu valodas zināšanu prasības deputātu kandidātiem. Var jau būt, ka žurnālistu nostāja likusies Šķēlem nepieņemama. Tikai lasītājiem tūlīt gan nāk prātā kas cits — tuvojas taču Saeimas priekšvēlēšanu laiks, tāpēc laikrakstu slejas jāsāk izmantot pēc iespējas biežāk un plašāk. Arī jaunveidojamā partija «Jaunais laiks» uzskata par nepieciešamu dot savu artavu — valdošās koalīcijas atbalstītāis «Latvijas kuģniecības» privatizācijas projekts tiek vērtēts kā afēra, uzņēmuma spekulatīva sadalīšana starp savējiem, kas nekavējoties jāaptur.

Saeimas prezidijs sola pilnveidot deputātu kompensāciju sistēmu, ko apstrīdēja bijušais Latvijas vēstnieks Izraēlā Ivars Silārs. Ik mēnesi daudzi simti un tūkstoši latu nodokļu maksātāju naudas tautas pārstāvjiem tiek par dzīvojamās telpas ires izdevumu segšanu, transporta un prezentācijas izdevumiem.

Liekas, ka visas nebūšanas cilvēku sabiedrībā, kas reizēm atgādina mutuļojošus un netirus palu ūdeņus, ietekmējušas arī dabas spēkus. Lielos sniegputeņus un salu nomainījis ieildzis atkusnis un lietūs. Pat Baltijas jūra visā nopietnībā sākusi atgādināt cilvēkiem par viņu niecību. Izrādās, ka Kolkasragā jūra šoruden izskalojusi krastu vismaz 10 metru platumā. Kolkasraga vecās bākas drupas, kas pirms gadiem 12 bijušas 16 metrus augstas, tagad virs ūdens esot labi ja pāris metrus. Vai tiešām mēs zaudēsim ciņā paši ar sevi un dabu?..

L.Kirillova

● Šāda — gaiša, ērta, ietilpīga, smaržīga un kožeta ar virpotiem sānu balstiem — kumode, ko vienam no «Novadnieka» gada abonentiem dāvināja SIA «Everss V», tagad priecē Rušonas pagasta iedzīvotāju Vandu Antāni.

«NOVADNIEKA» BALVAS

Skaisti nodzīvots mūžs

Kad no «Novadnieka» redakcijas telpām viri iznes gaišdzelteno kumodi, kura veselu nedēļu te gozējusies vispārējās apbrīnas un sajūsmas lutināta, vestibilā kaut kā jūtami pietrūkst. Pat tā vieglā lakas un svaiga meža aromāta, ko šī skaistā mēbele izplatīja ap sevi. Bet kumode ir balva, SIA «Everss V» dāvinājums vienam no gada abonentiem, un vairāki simti «Preses balles» viesu bija liecinieki, ka to laimēja Vanda Antāne Rušonas pagastā, un tāpēc tai jānodas pie savas īpašnieces.

Sarmotā pēcpusdienā no ērta un plata lielceļa iegriežam istā tunelī. Gar malām nebeidzami sniega valņi, un abās pusēs mežs. Grūti iedomāties, kā pa šo meža ceļu var atgriezties mājās vai no tām doties prom rudens tumšos rītos un vakaros, ziemas melnumā. Ja klajumos vēl redzamas ugunis logos, nojaušami māju silueti, tad še, zem kokiem un starp krūmiem jāiet pēc taustes un nojautas. Vēl var vadīties skatoties augšup, kur virs ceļa joslas koku galotnes turas savrup. Bet tiem, kas šeit dzīvo, ceļa neērtības atsver daudz kas cits — klusums, miers, pasargātība no svešām un ziņkārām acīm, sveigais gaiss, daba. Par to priecājas arī «Zaļumu» māju saimniece Vanda Antāne, kuras pagalmā beidzot piestājam.

Saimniece nāk pretī, ir apmulsusi no ciemiņiem, bet vēl vairāk — patīkami pārsteigta par skaisto mēbēli. Skaista, viņa saka, ļoti ļoti skaista un nebeidz vien apmiņot ar acīm.

Tāda laime — viena no lielākajām izlozes balvām — piedzīvota pirmo reizi. Līdz šim loterijās nesot paveicies. Ir vērts lasīt un abonēt «Novadnieku», priecājas kumodes jaunā īpašniece.

Mūžs — bērniem un mājām

Kad kumode nolikta goda vietā istabā, kad divi lielie mājas sargi, skaistūļi ar kupliem kažokiem ir beiguši paust savas skaļās emocijas, bet jaunākais ar pusaudža tiesībām ieņēmis savu vietu uz divāna blakus trīsgadīgajam Jānītim, var iepazīties tuvāk un aprunāties par dzīvi. Te man aug saimnieks, Vanda vispirms saka par mazdēlu Jāni.

Šajās mājās Antānu ģimene — Vanda un Kazimirs apmetušies 1966. gadā. Virs būvējis un cēlis nemitīgi. To uzcēlis un šo. Te saimniecības ēciņu, te kūti, te šķūni. Ja tagad aplaiž skatu pagalmam, saskaitāmi vairāk par desmit jumtiem. Dzīvojamā māja pirmsākumos bijusi tikai ar salmu jumtu. Vandas darba mūžs pagājis kolhoza slaucējas darbā. Par šo

● Uzņēmuma «Everss V» īpašnieks Henriks Vibornais, laikraksta «Novadnieks» redaktore Tamāra Elste, «Zaļumu» saimnieku pāris: Vanda Antāne un Staņislavs Pūdžs, Rušonas pagasta padomes izpilddirektore Anna Zalāne un «Novadnieka» korespondente Līvija Rancāne palīdz kumodi nogādāt jaunajā mājvietā. Foto: M. Rukosujevs

vienu no vissmagākajiem darbiem kopsaimniecību labā šodien rūgtus stāstus varētu stāstīt ne viena vien piecdesmitgadniece un sešdesmitgadniece. Par neizgulēta rīta miega badu. Par smago kannu nēsāšanu. Kas saskaitījis, cik mēnešu un pat gadu kopā sanāk no tām stundām, kas notupētas govīm pie sāna? Par gumijniekos salstošām un mirkstošām kājām. Par to visu nopelnīta niecīga pensija un lielākajai daļai — pamatīgi sabeiģta veselība. Arī Vandai tāpat. Tagad viņa mokās ar astmu, ir otrās grupas invalīde. Nebija viegli ar rokām dienā vairākas reizes izslaukt pa 14 govīm. Kad ieviesti slaukšanas aparāti, grupas govju skaits palielināts līdz 50 govīm.

Jautāta, vai, attālu no centra un lielceļa dzīvojot, ģimene nekad nav izjutusi atšķirtību, Vanda atbild piekritoši. Bērniem bijusi sarežģīta nokļūšana uz skolu. Pirmo dienu rītos abus ar zirgu vedusi uz skolu Aizkalnē. Dēls un meita dzīvojuši internātā. Piektdienās braukusi pēc viņiem pakaļ.

Tagad meita Ināra strādā Preiļos, rūpnīcā, kurā ražo sieru. Dēls Kazimirs dzīvo tuvāk mātes mājām, pagasta centrā, strādā dzelzceļa darbos. Arī Vandas znots strādā, vedekla mācās. Tāpēc Kazimira mazais dēlens Jānis dzīvo vecmāmiņas uzraudzībā. Abi meitas bērni — skolēni. Vasarās čakli un bez mudinājuma palīdz gan ravēšanas, gan siena vākšanas darbā. Tomēr galvenais siena plāvējs ir znots ar savu traktoru. Savukārt dēla pienākumos ietilpst ar trak-

toru apstrādāt zemi. «Zaļumu» saimniecībā ir vismaz 30 hektāri zemes, tomēr lielākā daļa no tiem — mežs, un ar pārāk plašu saimniekošanu Vanda veselības stāvokļa dēļ vairs nevar aizrauties. Laiku pa laiku saimniekošana jāpamet un jāārstējas slimnīcā. Arī pašlaik viņa gatavojas drīzumā doties uz slimnīcu Rīgā.

Pāragras atvadas no mūža drauga

Diemžēl arī pati smagākā piedzīvotā dzīves traģēdija saistās ar dienu, kad veselības uzlabošanā devusies uz Rāznas sanatoriju. Vanda iekārtojies sanatorijas istabā, bet nekur nevarējusi rast mieru. Sirds smeldza un smeldza, viņa stāsta ar dziļām skumjām. Skatījos, kā pie sanatorijas augošās priedes liecas lielā vējā, ar smagumu balsi atceras Vanda. Vakarā atbrauca pēc manis pakaļ, — dosimies uz mājām. Virs bija gājis bojā mežā zem lūztoša koka. Netālu no mājām Solkas kapos, mūža draugs atdusas. Turpat blakus tādā pat vārdā nosauktais ezers, kurā kādreiz visa saimīte četratā makšķerēja zivis, vizinājās laivā. Vanda vīru apciemo katru sestdienu vai svētdienu, nu jau piekto gadu pēc kārtas. Sākumā tā vien licies, nupat nupat pagāja gar logu. Bijis labs cilvēks, kopā nodzīvojuši 34 gadus. Vīra darba mūžs pārsvarā pagājis meža darbos, bet strādājis arī celtniecībā. Jauna izgājusi pie vīra, vēl nebijis 18 gadu. Stipri Kazimirs pēc viņas

tīkojis, bet viņai vēl tāds meitēna prāts. Prasījusi padomu savam tēvam. Tēvs ar pieredzējuša cilvēka skatījumu atbildējis, ka viņam pirms aiziešanas gribētos redzēt arī trešo znotu, jo abas māšas jau bija izdotas pie vīra.

Arī smagais pārdzīvojums par vīra zaudējumu atstājis iespaidu uz veselību. Nereti nākas saukt ātro palīdzību. Meitas un dēla ģimenes par māti rūpējas, bieži atbrauc, bet vajag arī kādu cilvēku, ar ko aprunāties rītā vai vakarā, kas var izsaukt ārstu vai ar zirga pajūgu pa pieputinātu ceļu aizvest līdz lielceļam pretī «ātrajiem». Tāpēc Vandas dzīvē ienācis Staņislavs, kuru piemeklējis līdzīgs liktenis — viņa sieva mirusi.

Lai «Novadnieks» arī turpmāk tikpat kupls!

«Novadnieks» Vandas Antānes mājās lasīts gadu gadiem. Gan agrāk, kad saimīte bija kuplāka un visi dzīvoja zem viena jumta. Gan tagad, kad ar Staņislavu palikuši divatā. Arī viņam, kaut ienācējam no cita rajona, pamazām par ikdienas neatņemamu sastāvdaļu kļūstot Preiļu rajona avīzes pārskatīšana. Šajās mājās cieņā arī citi preses izdevumi.

Man ļoti patīk «Novadnieks», vērtē Vanda. No tā var uzzināt visu, kas kur ir noticis, kas notiks. Ko pērk un pārdod, kas sagrēkojies un nokļuvis policijas hronikā. Kādreiz iznāca tikai uz četrām lapām, bet tagad, paskat, kāds kupls,

trāpīgi salīdzina «Zaļumu» saimniece. Arī visu pagastu ziņas var uzzināt. Patīk, ja par savējo var kaut ko izlasīt. Savu pašvaldību viņa vērtē atzinīgi. Protams, vispirms no tāda viedokļa, kas saistīts tieši ar viņu. Tā kā bieži jāpērk zāles, ir priecīga, ka pagasta padome nolēmusi daļēji to izmaksas kompensēt. Pagastu iedzīvotājiem vienmēr atmiņā saglabājas kaut kas tāds, kas attiecas personīgi uz katru. Vanda vēl šodien ar patīku atminas, kā saņēmusi ielūgumu uz sarīkojumu, uz kuru aicināti armijā dienājoši vecāki. Tomēr astma ir slimība, kura negaidīti atņem elpu, un ne vienmēr Vanda uzdrīkstas doties ārpus mājas. Laiku īsina ar kādi rokdarbi. Arī tagad iesākts adīklis — zeķes. Jaunākos gados pie rokdarbiem pavadījusi daudz laika. Pēc mūsu lūguma izceļ no skapja kaudzīti ar galdautiem, spilvendrānām, sedziņām. Aiz loga aukstā sarmā tinas jauno plūmīšu aleja, bet istabā uz galda pilns dārzeņu krāsainiem ziediem. Viens izšuvums no maina otrā. Krāsas sulīgas, joprojām dzidras. Vairākos darbos izšūtas atraitnītes. Tās Vandai vienmēr ļoti patikušas. Ne ziema nepagājusi bez galdauta izšūšanas. Tik smalkus jaunus darbus Vanda vairs nesola. Pa šiem gadiem pie dzīvota arī acs operācija.

Kumode dos gaišas domas

Atvadoties Vanda Antāne neslēpa pateicības vārdus arī SIA «Everss V» īpašniekam Henrikam Vibornajam, slavējot viņa meistarību darbu. Bet uzņēmējs savukārt novēlēja, lai saimniecei kumode dāvinot prieku, lai kalpojot ilgi, lai radot tikpat gaišas domas kā koks, no kā gatavota kumode. Kumode izgatavota vienā eksemplārā. Tā tapusi pēc topoša dizaina meistara Alda Krūmiņa iecerēs. Viņš priecājies par šādu neikdienišķu pasūtījumu. Latvijās koks un latviešu meistaru darbs, itāļu furnitūra, un galā iznākusi kumode, jokojot komentēja Henriks Vibornais. Uzņēmums «Everss V» gatavo mēbeles pēc individuāliem pasūtījumiem.

Vanda pavada mūs pagalmā, izrāda, kur biežā sniega sega slēpj puķu stādījumus, kur ziemo Staņislava koptās bišu saimes. Šķiramies ar abpusējiem laba vēlējumiem. «Novadnieka» veidotāji — ar prieku apzinoties, ka mūsu avīze nonāk šādās kārtīgās, čaklās lauku mājās. Vanda Antāne — priecāties par balvu un par žurnālistu apciemojumu. Neesmu apvainojies uz dzīvi, skaisti tā nodzīvota, vienīgi vīra zaudējums sāp, atvadoties saka Vanda.

L. Rancāne

DARBA AIZSARDZĪBA

Saslimšanas, kas ir radušās no neveselīgas darba vides, nereti parādās tikai pēc pieciem, desmit gadiem un sākumā ir grūti prognozējamas. Ja ģimenes ārstam ir aizdomas, ka viņa pacientam slimība saistīta ar darba sekām, mediķis slimnieku var nosūtīt uz Darba ekspertīzes ārstu komisiju Rīgā. Komisija sūta pieteikumu reģionālajai valsts darba inspekcijai darba vietas apsekošanai. Inspektori pārbauda darba vietu un uzraksta tās fizisko raksturojumu. Arī Preiļu rajonā pērn bijis šāds gadījums, taču uzņēmums līdz pārbaudes laikam jau bija beidzis pastāvēt.

Darba videi jābūt drošai

● Latgales reģionālās valsts darba inspekcijas inspektors Gunārs Kļavinskis ir pārliecināts, ka darba devēji gan valsts, gan pašvaldību, gan privātajā sektorā ir ieinteresēti, lai viņa darbinieki darba vietā saglabātu veselību un līdz ar to arī darba spējas.

Foto: M. Rukosujevs

Stājies spēkā jauns likums

Šī gada 1. janvārī spēkā stājās jaunais «Darba aizsardzības likums», kurš pieņemts jau pagājušā gada 6. jūlijā. Laiks no jūlija līdz janvārim bija paredzēts, lai zdotu Ministra kabineta noteikumus par darba vides iekšējās uzraudzības kārtību.

Par būtiskākajām atšķirībām, salīdzinot ar iepriekšējo likumu, informēja Latgales reģionālās valsts darba inspekcijas inspektors Gunārs Kļavinskis.

— Jaunajā likumā ir paredzēta darba vides iekšējā uzraudzība, — skaidroja Gunārs Kļavinskis. — Līdz šim darba aizsardzība prasīja novērst sekas, bet tagad tā vērsta, lai izvairītos no darba vides riskiem un cēloņiem. Darba devējam jānodrošina tāda darba vide, lai nelaimes gadījumus nepieļautu.

Lai darba devējs varētu izanalizēt savas iestādes vai uzņēmuma drošību, viņam jābūt apmācītam darba aizsardzībā. Atbilstoši jaunajam likumam darba devējam uzņēmumā jāizveido sava kontroles sistēma, kas ietver darba

Darba vides riska faktori

Fizikālie faktori:

- ◆ darba telpas un darba vietas apkārtnē,
- ◆ troksnis,
- ◆ vibrācijas,
- ◆ apgaismojums,
- ◆ mikroklimats,
- ◆ starojums (jonizējošs/nejonizējošs),
- ◆ citi fizikālie faktori.

Bioloģiskie faktori:

- ◆ mikroorganismi,
- ◆ bakteoroloģiskie preparāti,
- ◆ citi bioloģiskie faktori.

Psihologiskie un emocionālie faktori:

- ◆ darba laiks,
- ◆ darba laika deficīts,
- ◆ monotons darbs,
- ◆ nespēja ietekmēt darba procesu,
- ◆ darbs izolācijā,
- ◆ citi psiholoģiskie faktori.

Kimiskie faktori:

- ◆ vielas un produkti,
- ◆ vielu un produktu ražošanas tehnoloģiskie procesi,
- ◆ ražošanas atkritumi,
- ◆ citi ķīmiskie faktori.

Fiziskie faktori:

- ◆ smags darbs,
- ◆ fiziska piepūle,
- ◆ darba pozas,
- ◆ citi fiziskie faktori.

Traumatiskā riska faktori:

- ◆ mašīnas, darbgaldi un ierīces,
- ◆ rokas darbarīki,
- ◆ cita tehniskā iekārta,
- ◆ iekšējais transports un satiksme,
- ◆ rīcība,
- ◆ uguns, eksploziju, ķīmisko apdegumu un saindēšanās bīstamība,
- ◆ citi traumatiska riska faktori.

aizsardzības pasākumu plānošanu reizi gadā un darba vides riska novērtēšanu.

Ko nozīmē darba vides riska novērtēšana? Tas nozīmē, ka darba vietās jānosaka riska faktori, kuri sadalīti vairākās grupās (skat. pievienoto tabulu). Novērtējot darbavietas risku, darba devējam būs jāpadomā arī par tiem darbiem, kuri ir nevēlami grūtniecēm un sievietēm, kas baro bērnu ar krūti. Tie ir fizikālie faktori, kas var radīt augļa bojājumu vai izraisīt placentas pārrāvumu: vibrācijas, triecieni, smagu priekšmetu vai kravu pārnēsāšana, troksnis, jonizējoša radiācija, nejonizējoša radiācija, augsta vai zema temperatūra, kustības un pozas, garīgs un fizisks nogurums un citi faktori. Darba devējam grūtniecei jāgarantē nekaitīgs darbs vai arī viņa uzņēmuma ietvaros jāpārceļ darbā, kurā kaitīgo apstākļu nav.

Jaunais likums paredz izmaiņas arī darba aizsardzības organizatoriskajā struktūrā. Ja uzņēmumā ir viens līdz pieci darbinieki, tad darba aizsardzības pienākumus var veikt pats darba devējs, kurš ir īpaši apmācīts. Ja darbinieku un vairāk par pieciem, tad šim nolūkam jāapmāca un darba aizsardzībai jānorīko kāds speciālists no darbiniekiem. Darba devējam

šim nolūkam jāpiešķir līdzekļi un laiks, lai šis speciālists varētu veikt ar darba aizsardzību saistītos pienākumus. Ja uzņēmumā strādājošo skaits ir lielāks par 50 darbiniekiem, vajadzīgi vismaz divi šādi speciālisti vai jāizveido darba aizsardzības organizatoriskā struktūrvienība.

Darba aizsardzības speciālistam jābūt ļoti zināšanām, pat kompetentākam par uzņēmuma vadītāju, jo viņam jānovērtē risks darbavietā, jāizlemj, kādi individuālie aizsardzības līdzekļi nepieciešami.

Vienlaikus ar jauno likumu spēkā stājušies arī Ministru Kabineta apstiprinātie noteikumi «Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība». Tajos noteikts, kādā veidā uzņēmumā jāizveido iekšējā vides uzraudzība. Darba aizsardzības likuma ieviešana dzīvē šogad ir valsts darba aizsardzības inspekcijas prioritāte, teica Gunārs Kļavinskis. Darba devēji, kas jaunā likuma prasības ignorēs, tiksot administratīvi sodīti, taču izdevīgāk būtu šos līdzekļus ieguldīt uzņēmuma attīstībā nevis maksāt sodus. Ir daudz darba devēju, kas savā uzņēmumā vai iestādē darba vietas bija atbilstoši sakārtojuši jau pirms jauno noteikumu izdošanas. Tagad atliek vienīgi to dokumentēt, kā arī aizpildīt darba

risku novērtēšanas tabulu, teica Gunārs Kļavinskis. Bez tam Ministru Kabinets gatavo vēl vairākus jaunus noteikumus saistībā ar darba aizsardzības likumu. Pašreizējie ir spēkā līdz šī gada 30. jūlijam.

Darba drošība 2001. gadā

Preiļi un rajons pērn nav īpaši izcēlušies ar nelaimes gadījumu skaitu darbā, 2001. gada situāciju komentē Gunārs Kļavinskis. Pavisam notikuši astoņi nelaimes gadījumi, četri no tiem ar smagām un vidēji smagām sekām, vienā gadījumā iznākums bija letāls. Nelaimes gadījumi biežāk notikuši sabiedrībā ar ierobežotu atbildību, tas ir, privātajā sektorā. No pērn notikušajiem nelaimes gadījumiem divi bija pašvaldības uzņēmumos. Viens no vidēji smagajiem nelaimes gadījumiem saistīts ar autoavāriju uz ceļu. Ja cilvēks ir guvis veselības bojājumus, ar transporta līdzekli veicot darba uzdevumu, tie arī pieskaitāmi nelaimes gadījumiem darbā.

Kā atzina Gunārs Kļavinskis, nelaimes gadījumus biežāk piedzīvo vīrieši nekā sievietes. Pērn cietušas trīs sievietes un pieci vīrieši.

Nelaimes gadījumus ar vieglām sekām izmeklē darba devējs. Tas jāizdara sešu diennakšu laikā. To, pie kādas smaguma pakāpes nelaimes gadījums pieskaitāms, noteic ārstniecības iestāde, izsniedzot attiecīgu izziņu. Pēc izmeklēšanas darba devējs sastāda attiecīgu aktu vairākos eksemplāros. Tos izsniedz cietušajam, nosūta valsts darba inspekcijai, valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai, kā arī atstāj darba devējam. Vidēji smagus un smagus nelaimes gadījumus izmeklē valsts darba inspekcija. Materiāli nonāk jau minētajām instancēm, kā arī policijai, kas lemj jautājumu par krimināllietas ierosināšanu vai atteikšanu. Darba devējs nevar noklusēt notikušo un izvairīties no informācijas sniegšanas par negadījumu darbā un tā izmeklēšanu. Likumdošanā par to paredzēts sods. Ja krimināllietā tiek ierosināta, valsts darba inspekcija ar šo lietu vairāk

nenodarbojas, ja tā tiek atteikta, inspekcija risina jautājumu par administratīvo sodu attiecīgajam amatpersonām. Bet par nelaimes gadījuma slēpšanu darba devējs var saņemt dubultu sodu — par noklusēšanu un par pieļauto darba aizsardzības noteikumu pārkāpumiem.

Pērnajā gadā rajonā apsekoti 118 uzņēmumi, 49 bīstamās iekārtas. Par atklātajiem pārkāpumiem un to novēršanu izsniegti 77 akti rīkojumi. Konstatēti 898 pārkāpumi. No tiem darba tiesisko attiecību jomā ir 188 pārkāpumi, bet darba aizsardzības jautājumos — 710. Higiēniska rakstura pārkāpumi, kas saistīti ar prasību neievērošanu par darbinieku medicīniskajām apskatēm un veselību, ir 352, bet bīstamo iekārtu ekspluatācijā — 25. Saņemti un izskatīti 20 darbinieku iesniegumi. Apturēti 11 iekārtu darbs, no tām desmit bija bīstamās iekārtas. Valsts darba inspekcija 20 objektiem rakstījusi atzinumu par to pieņemšanu ekspluatācijā. 13 gadījumos darba inspekcija uzlikusi naudas sodus, galvenokārt par darba līgumu neslēgšanu. Preiļu rajonā šis jautājums ir diezgan aktuāls, uzsvēra Gunārs Kļavinskis.

Konstatēto pārkāpumu skaits ir iespaidīgs. Kas šajās darbavietās notiek tālāk? Gunārs Kļavinskis skaidroja, ka nākošajā pārbaudē noteikti tiek pievērsta uzmanība tam, vai aktā rīkojumā uzrādītie pārkāpumi ir novērsti. Ar pārkāpumiem nav jāsaprot tikai tādi, kas novēršami vienā reizē. Piemēram, darbiniekam nav samaksāts par virsstundu darbu. Ja pēc darba inspekcijas iejaukšanās vienreiz samaksāts, bet vēlāk atkal tas netiek darīts, tas nenozīmē, ka pārkāpums novērsts, skaidroja Gunārs Kļavinskis.

Rezumējot teikto, inspektors uzsvēra, ka jebkurā gadījumā darba ņēmējam vajag nevis paļauties un ticēt darba devēja solījumiem maksāt lielāku algu par kaitīgiem darba apstākļiem, kā arī citiem vilinošiem priekšlikumiem, bet gan obligāti noslēgt darba līgumu.

L.Rancāne

PAŠVALDĪBĀS

Galēnu pagastā pirks autobusu un remontēs komunikācijas

2002. gadā plānots sakārtot skolas kanalizācijas sistēmu, kas ir avārijas stāvoklī.

Budžeta izdevumu tāmes projektā iekļauti līdzekļi arī bērnu darza ēku centrālāpķures sistēmas remontam (šobrīd apkurināt iespējams tikai vienu no bērnu darza mājām).

Viens no lielākajiem pirkumiem būs autobuss pagasta iedzīvotāju,

skolēnu un pašdarbnieku vajadzībām. Tam pašvaldība plāno tērēt ne vairāk kā 10 000 latu, pērkot uz lizinga lietotu transportlīdzekli ar vismaz 18 vietām. Autobuss tiks izmantots arī Lomu ciema iedzīvotāju vajadzībām.

Līdzekļi plānoti sintezatora iegādei kultūras nama vajadzībām, pagasta padomes grāmatvedības un kancelejas darbinieku kabineta

remontam, kas tiks veikts pašu spēkiem, kā arī kultūras nama ieejas kāpņu rekonstrukcijai, jo esošais flīžu segums mūsu klimatiskajiem apstākļiem nav piemērots. Šogad kultūras nama tualetēs tiks nomainīti logi. Ir iecerēts iegādāties saliekamu telti, ko izmantos vasaras brīvdabas pasākumu laikā.

Budžeta galīgais variants vēl

nav pieņemts, taču tāmju apstiprināšanas gaitā deputātiem daudzus jautājumus izvērtēs diskusijas un strīdi par līdzekļu izlietošanas lietderību. Doms dalījās par to, vai kultūras namam nepieciešams sintezators, taču kultūras nama vadība deputātus pārliecināja, ka, pateicoties vietējiem mūziķiem, kas atpūtas vakaros muzicē bez maksas, pašvaldībai gada laikā

izdevies iekonomēt aptuveni 1000 latus, tādēļ aparatūras iegāde ir pamatota. Nebija vienotības arī par to, vai pašvaldībai finansiāli jāatbalsta p/u «Galēnu aptieka» darbība. Deputāti vienojušies piešķirt 400 latus elektriskās apkures ierīkošanai, radiatoru nomaiņai, kā arī vējtvera uzstādīšanai pie ieejas aptiekā.

G.Kraukle

«Lattelekom» slepenā privatizācija

Tiesāšanās starp «Lattelekom» līdzīpašniekiem — Latvijas valsti un somu kompāniju «Sonera» juridiskās personas «Tilts Communications» (TC) personā, šķiet speciāli pasūtīta, lai tagadējā valdība pilnīgā slepenībā vienotos par vērtīgā uzņēmuma privatizāciju.

Neviena valsts amatpersona pašlaik nenoledz preses ziņu, ka Latvija esot ar mieru atdot «Sonera» 5% valstij piederošo SIA «Latvijas Mobilais telefons» (LMT) kapitāla daļu un 5% valstij piederošo SIA «Lattelekom» kapitāla daļu par smieklīgu summu — 40-50 miljoniem ASV dolāru. Smieklīgu šo summu padara tas, ka abi somiem apsolutie uzņēmumi ir paši peļņākie Latvijā — LMT 2000. gada peļņa ir 25,7 miljoni latu un «Lattelekom» peļņa — 23,3 miljoni latu. Citiem vārdiem sakot, «Sonera» var cerēt uz divu uzņēmumu kontrolpaketi par naudu, kas aptuveni līdzinās viena uzņēmuma gada peļņai.

Protams, šādas dāvanas pasniegšanai ir savs pamatojums. Un tas ir atrasts, ticamāk, speciāli radīts. Tie ir Latvijas draudi atņemt «Lattelekom» 1993. gadā apsolutās monopolitātes uz sakaru pārraidi pa vadiem un TC prasība starptautiskā šķīrējtiesā, lai Latvija samaksā 400 miljonus ASV dolāru kā kompensāciju par monopolitātes zaudēšanu. Tiesāšanās blakus produkts ir Latvijas valdības lēmums paturēt noslēpumā visas ziņas par tiesas procesu, kuru Latvijas ministri un jebkura cita amatpersona patvaļīgi traktē kā lēmumu slepeni privatizēt «Lattelekom» un LMT.

Ar 5% «Lattelekom» un LMT kapitāla daļu somiem pietiek šo uzņēmumu pilnīgi pārņemšanai tāpēc, ka viņiem jau pieder 49% «Lattelekom» un 29,5% LMT kapitāla. Ar vēl 5% kapitāla viņi pilnībā pārņemtu «Lattelekom» un ar tā starpniecību arī LMT, kam pieder 23% LMT kapitāla (29,5 + 23 = 52,5%).

Latvijas lēmums atcelt «Lattelekom» monopolu ir pamatots ar Latvijas iestāšanos Pasaules tirdzniecības organizācijā, kas prasa no saviem biedriem veidot brīvu preču un pakalpojumu tirgu. Tomēr šis lēmums ir divkārtā dāvana somiem, pirmkārt, kā iemesls tiesāties un, otrkārt, kā atļauja atklāti bāzt savā kabatā «Lattelekom» peļņu, kura tagad vismaz daļēji ir jāizlieto tam, lai uzstādītu taksofonus pie sen izputējušām cūku fermām, kā to prasa 1993. gada līgums. Cita lieta, ka tagadējā un iepriekšējās Latvijas valdības nav panākušas, lai «Lattelekom» un tās faktiskie saimnieki pilda līgumu. Šobrīd Latvijai juridiski pieder kontrolpakete, taču līgums paredz tādu ārzemju investoru pārstāvniecību «Lattelekom» izpildstrukturās, ka Latvijai «Lattelekom» ir aptuveni tāda pati dekoratīva loma kā Latvijas Valsts prezidentam Latvijā. Tomēr apsvērumi par peļņas dalīšanu pilnīgi pamato «Soneras» nodomu arī formāli iegūt uzņēmuma kapitāla kontrolpaketi.

Kā zināms, ekonomikas ministrs Aigars Kalvītis pērn decembra sākumā Helsinkos tikās ar «Soneras» pārstāvjiem un runāja par Latvijas un TC mierizlīgumu. Pēc tam gan viņš pats, gan Ekonomikas ministrijas preses pārstāvji konsekventi atteicās izpaust šo sarunu gaitu un rezultātus. Kalvītis aizbildinājās ar valdības lēmumu paturēt noslēpumā tiesāšanās gaitu, kaut gan īstenībā jautājums vairs neattiecas uz tiesāšanos, bet gan uz «Lattelekom» un LMT privatizāciju, un atteikšanās informēt sabiedrību par šo procesu ir pretrunā ar Ministru prezidenta Andra Bērziņa un tieši tāpat ar Kalvīša daudzkārtējiem solījumiem nodrošināt atklātību valsts vērtīgāko īpašumu privatizācijā.

Pēc preses materiāliem sagatavoja
T.Elste

INFORMĀCIJA

LĪVĀNU NOVADĀ

Līvānos šogad būvēs sporta zāli un pārvietos bibliotēku

Līvānu novada domes deputāti finansu komitejas sēdē ir apstiprinājuši šī gada budžeta prioritātes. Pašvaldības budžeta apstiprināšana kopumā gaidāma februārī.

Kā informē pašvaldības vadītājs Visvaldis Gercāns, patlaban notiek darbs pie budžeta sastādīšanas, taču galvenie virzieni šī gada budžeta izlietojumam ir skaidri.

Kā prioritāte budžetā tiks saglabāta abiem novada pagastiem nodalāmā patstāvīgā budžeta daļa, kas saskaņā ar vienošanos par pašvaldību apvienošanās pamatprincipiem nedrīkst būt mazāka kā pirms apvienošanās. Pagastiem atvēlētā budžeta daļa tiek izmantota saskaņā ar Rožupes un Turku pagasta komiteju ieskatiem.

Otra prioritāte, kam novada budžetā atvēlētā prāva naudas summa, ir līdzfinansējums Līvānu ģimnāzijas nepabeigtās sporta zāles celtniecībai. Tas no pašvaldības naudas maka šogad prasīs 69 000 latu, savukārt 106 000 latu šim mērķim piešķir valsts. V.Gercāns atzīst, ka, atsako-

ties no līdzfinansējuma piešķiršanas, pašvaldībai vispār nāktos atteikties no ieceres par sporta zāli, jo tādā gadījumā arī valsts savu naudas daļu nepiešķirtu.

Svarīgs lēmums finansu komitejā pieņemts attiecībā uz Līvānu pilsētas bibliotēkas tālāko likteni. «Novadnieks» jau rakstīja par to, ka grāmatu krātuve atrodas vecā ēkā, kura ir avārijas stāvoklī un otrā stāva sliktā pārseguma dēļ nopietni apdraud apmeklētāju drošību. Jautājums par bibliotēkas pārvietošanu domnieku starpā karstus strīdus izraisīja jau pagājušajā gadā, taču pašvaldībai trūka līdzekļu bibliotēkas pārvietošanai no bīstamajām telpām.

Šī gada valsts budžetā sadaļā «Mērķdotācijas investīcijām pašvaldībās» 30 000 latu ir paredzēti Līvānu bibliotēkas pārvietošanai uz tagadējo novada domes ēku. Diemžēl administratīvā aparāta pārvietošanai pašvaldībai nācās meklēt līdzekļus savā budžetā, un šogad tam paredzēti 20 000 latu. Pēc pašvaldības vadītāja prognozēm bibliotēkas un domes jurģi

sagaidāmi šovasar, līdzko būs pabeigti visi sagatavošanas darbi un veikti remontu. Domes kabineti tiks pārvietoti uz poliklīnikas ēku pilsētas centrā un aizņems vienu poliklīnikas ēkas spārnu ar ieeju no Rīgas ielas puses. Otrā ēkas spārnā medicīniskos pakalpojumus sniegs tur praktizējošie mediķi. Šobrīd medicīnisko pakalpojumu sniegšanai ārsti izmanto tikai nelielu poliklīnikas ēkas daļu, bet pārējās telpas ir tukšas.

Nemot vērā to, ka prāva daļa pašvaldības līdzekļu šogad tiks ieguldīti apjomīgos projektos, no daudzām salīdzinoši mazākām iecerēm nāksies atteikties, atzīst V.Gercāns, jo visam naudas nepietiks. Pašvaldībai nav arī attīstībai paredzēta rezerves līdzekļu fonda, tādēļ kā pozitīvu faktu V.Gercāns minēja 8,5 tūkstošus latu finansējuma, ko Līvānu bērnu un jauniešu centram piešķirusi rajona padome, kā arī 4000 latus, kas no rajona budžeta iedalīti Līvānu slimnīcai, kuru savā īpašumā šogad pārņem novada dome.

2. vidusskola svin dzimšanas dienu

Šogad aprit 50 gadi, kopš dibināta Līvānu 2. vidusskola, kuras pirmsākumi meklējami 1854. gadā, kad Līvānos tika dibināta krievu tautas skola. Jubilejas pasākumi norisināsies visas nākošās nedēļas garumā (28.I-2.II), informē skolas direktore Klavdija Daukste. Pirmdiena būs vēstures diena, kad tiks prezentēti audzēkņu projekti par savas skolas vēstures tēmu,

būs arī sporta pasākumi klašu grupām. Otrdiena būs tikšanās un atmiņu diena, uz kuru īpaši lūgti bijušie skolas pedagogi, ielūgumi izsūtīti 30 pensionētajiem skolotājiem. Trešdiena būs sporta diena, savukārt, ceturtdiena — konkursu un viktorīnu diena. Piekdien izskanēs skolas skolēnu un pedagogu gatavots svētku koncerts, būs arī svinīgas pusdienas visiem

skolas darbiniekiem. Svētku noslēguma pasākums sestdien sāksies pulksten 17.00, skolā būs aplūkojamas izstādes, pulksten 18.00 būs svētku koncerts, bet 20.00 dejas, kā arī pārsteigums, kuru K.Daukste pagaidām neizpauž. Jubilejas pasākum tapuši ar Līvānu novada domes atbalstu, kura svētku organizēšanai piešķirusi 300 latus.

«Anda Optec» ieguvusi kvalitātes sertifikātu

SIA «Anda Optec» ir vienīgais ražošanas uzņēmums Latgalē, kurš ieguvusi prestižo ISO 2001 - 9000 kvalitātes sertifikātu, informē Līvānu novada pašvaldība. Šis ir starptautisks sertifikāts, kas apliecina uzņēmuma ražojumu augsto kva-

litāti un ticis atzinīgi novērtēts arī no uzņēmuma partneriem Amerikas Savienotajās valstīs. ISO sertifikātu piešķir auditorfirma Latvijā, taču starptautiskā līmenī tam tiek nodrošināta arī vispārēja pārraudzība. Uzņēmums «Anda Optec» ir vie-

nīgais uzņēmums Eiropā, kas specializējies optiskās kvarca šķiedras un šķiedras kūļu ražošanā, ko izmanto lāzermedicinā, kosmosa izpētes un cita veida aparatūras ražošanā. Gandrīz visa saražotā produkcija tiek eksportēta.

Novadā gaida ierodamies labklājības ministru

1. februārī darbā vizītē Līvānos viesosies labklājības ministrs Andrejs Požarnovs, «Novadnieku» informēja Līvānu novada domes priekšsēdētājs Visvaldis Gercāns.

Līvānieši ministru ciemos aicinājuši jau pagājušā gada nogalē, lai runātu par nodarbinātības, veselības aprūpes un citiem Labklājības ministrijas kompetencē esošiem jautājumiem. Plānota tikšanās ar

Latvijas Pensionāru federācijas Līvānu pensionāru apvienības domes locekļiem, kā arī nevalstisko organizāciju pārstāvjiem.

Nodod ekspluatācijā Straumes HES

Šonedēļ ekspluatācijā nodots viens no pēdējo gadu lielākajiem celtniecības objektiem Līvānu novadā — Straumes HES uz Dubnas, — kura būvniecība savulaik izraisījusi ne mazums vietējo iedzīvotāju protestu. (Dubna ir iekļauta to upju sarakstā, uz kurām HES būvniecība vairs netiks atļauta.)

Kā informēja domes galvenais speciā-

lists celtniecības un saimnieciskajos jautājumos Intis Svirsks, aktu par objekta nodošanu ekspluatācijā parakstījuši 12 speciālisti — pašvaldības, būvvaldes, Dienvidlatgales reģionālās lauksaimniecības pārvaldes speciālisti, būvuzņēmējs SIA «Hidro Laveris», valsts būvinspektori, projektētāji, vides investīciju fonda pārstāvji, kā arī pasūtītājs — SIA «Mež-

rozīte HES» direktors Juris Galvanovskis. Uzņēmējam vēl jāveic krasta zonas sakopšanas un apzaļumošanas darbi, kā arī jāizbūvē caurteka un jāpaaugstina Upes ielas līmenis. Domājot par nākotnes plāniem, ir izstrādāts projekta sīciņu variants viesnīcas ierīkošanai Dubnas krastā līdzās hidroelektrostacijai.

Materiālus sagatavoja G.Kraukle

INFORMĀCIJA

Veikalos trūkst vietējo kartupeļu

Kartupeļu krīze, kad janvāra sākumā Latvijā audzēto bumbuļu cena pacēlās līdz pat puslatam par kilogramu, novedusi pie liela daudzuma importētās produkcijas ieludināšanas Latvijā tirgū. Arī Preiļos un Līvānos lielākie veikali pircējiem piedāvā galvenokārt Holandē audzētus kartupeļus. Tiem, kas vēlas ēst Latvijas precī, atliek doties uz tirgu, kur pagaidām kartupeļi ēl nopērkami neierobežotā daudzumā.

● Preiļu tirgū kartupeļus var nopirkt tikai divās tirdzniecības vietās, tomēr pārdevēja Vera Pilāne sola, ka tirgū kartupeļu pietiks līdz pavasarim. Foto: M.Rukosujevs

Kartupeļu trūkumu Preiļu auksaimniecības konsultāciju biroja vadītāja Silvija Dreijere skaidro ar sliktajiem laika apstākļiem aizvadītajā vasarā, kad galvenokārt Kurzemē un Zemgalē stādījumi izslika lielās platībās. Latgalē laika apstākļi salīdzinoši nebija tik slikti un plūdus piedzīvot zemniekiem nenācās, taču lakstu puve arī mūsu pusē bija viens no iemesliem, kāpēc šogad kartupeļu raža ir krietni mazāka nekā citus gadus. Pret lakstu puvi zemnieki varēja cīnīties ik pēc divām nedēļām stādījumus miglojot, ne visi to darīja. S.Dreijere atzīst, ka tik kritiska situācija kā Rīgas tirgū, kur pārsvarā nopērkami tikai Holandē un Dānijā audzēti kartupeļi, Latgalē vēl nav. Vairums zemnieku pagrabos glabā kartupeļu rezerves, daļa realizē tirgū vai ar paziņu starpniecību. Preiļu lauksaimniecības konsultāciju birojā ir griezušās arī vairākas firmas, kuras vēlas iepirkt kartupeļus vairumā. Ja iepriekšējos gados uzpircēji no Rīgas un Jelgavas iepirka uzreiz vairākus desmitus tonnu, tad šogad vairumtirgotāji ir ar mieru braukt arī pēc dažām tonnām, tas pierāda, ka galvaspilsētā šī prece ir pieprasīta.

Atšķirībā no Rīgas Centrāl-tirgus, kur vietējo kartupeļu

ir maz un tie paši sliktas kvalitātes, mūsu rajonā šādas problēmas pagaidām nav. Runā tirgū Līvānos kartupeļus pastāvīgi tirgo divās vietās. To cenas atkarībā no lieluma svārstās no 25 līdz 28 santīmiem par kilogramu. Arī Preiļu tirgū nedēļas vidū kartupeļus varēja nopirkt divās tirdzniecības vietās. Pārdevēja Vera Pilāne pašas audzēto ražu jau pārdevusi, tagad tirgojot Pilišķu puses zemnieku produkciju. Šķīmes 'Siņeglazka' cena šobrīd ir 25 santīmi kilogramā, tiem, kas pērk vairumā, — 22 santīmi. Veras kundze stāsta, ka pieprasījums pēc kartupeļiem ir liels, jo veikalos šobrīd var nopirkt vairs tikai importa produkciju, kas garšas īpašību ziņā jūtami atpaliek no vietējās preces. Daudzi preiļieši šoziem kartupeļus iepērk vairumā, kas ir izdevīgāk un

lētāk. Par kartupeļu trūkumu tirgū nevajadzētu uztraukties, tirgotāja «Novadniekam» apliecināja, vismaz pie viņas tie būšot nopērkami līdz pat pavasarim. Otra tirgotāja Marija Veigure no Rušonas pagasta Gailīšiem pārdod pašu saimniecībā izaudzēto. Arī viņa sola, ka tuvākajam laikam kartupeļu pietiks. Audzētāji atzīst, ka ražas kvalitāte šogad tomēr ir sliktāka, kartupeļi pūst, ir plankumaini un slikti glabājas. Tomēr tirgotāji spriež, ka zemniekiem krājumā kartupeļi vēl ir, taču daudzi gaida pavasari, kad tos varēs pārdot dārgāk. Daudzās saimniecībās kartupeļi ir ieziemoti pagrabos vai stīpās un vēl tikai gaida savu kārtu. Kartupeļu cenas Preiļu un Līvānu veikalos šobrīd stabilas turas virs 30 santīmiem par kilogramu. Veikalos «Beta»

pircējiem šobrīd piedāvā importēto kartupeļus par 33 santīmiem kilogramā. Arī SIA «Preiļu pārtika» veikalā nelielā daudzumā iepirkti Holandē audzēti kartupeļi, kurus tirgo par 36 santīmiem kilogramā, taču šajā veikalā pēc iespējas cenšas iepirkt pašu zemnieku izaudzēto. Līdz šim kartupeļus iepirkuši no kādas Siļukalna zemnieku saimniecības, taču šobrīd piegāde ir pārtraukta un tādēļ nācies izlīdzēties ar ievestajiem. Svešzemnieku audzētie bumbuļi iepirkti nelielā daudzumā, jo veikals cer uz vietējo zemnieku piedāvājumu un ir gatavs ņemt pretī pat 100 kilogramus un lielākas partijas. Arī iepirkumcena nevarētu būt šķērslis, kas kavētu zemniekus nodot izaudzēto veikalam.

G.Kraukle

Nosaka mājdzīvnieku dokumentācijas kārtību

No 1. janvāra stājās spēkā Ministru kabineta noteikumi par ciltsdokumentācijas kārtību lielajiem, cūkām, aitām, kazām un zirgiem. Noteikumi nosaka kārtību, kādā tiek kārtota ciltsdokumentācija, kas nodrošina informāciju par dzīvnieka un viņa priekšteču izcelsanos, produktivitāti, ciltsvērtību, kā arī pārējām izmaiņām, kas notikušas ar dzīvnieku tā dzīves laikā.

Ciltsdokumentācijā jāietver informācija par zootehnisko uzskaiti, dzīvnieka individuālo uzskaiti, dabīgo lecināšanu, sertificēšanu, zooloģisko uzskaiti un citiem datiem.

Jaunas prasības, marķējot medu

No 1. janvāra stājās spēkā Ministru kabineta noteikumi par obligātā nekaitīguma un marķējuma prasībām medum. Kā obligātās nekaitīguma prasības medum izvirzītas tādu toksisku vielu, kas var radīt risku lietotāju veselībai un dzīvībai, neesamība produktā. Medus nedrīkst saturēt citus produktus vai, piemēram, kukaiņus.

Uz iepakojuma, kādā izplata medu, jānorāda izcelsmes veids, valsts, medus fasēšanas gads un mēnesis. Tirdzniecībā var piedāvāt divu veidu medu — produktu, kas atbilst noteikumu prasībām un tā saucamo «rūpniecisko medu» — produktu ar zemākām prasībām, ko var realizēt pārtikas pārstrādes uzņēmumiem, kā arī lietot uzturā.

Aizsargā pavairojamo materiālu

No 1. janvāra stājās spēkā Ministru kabineta noteikumi par augļu koku un ogulāju pavairojamo materiālu. Tie nosaka augļu koku un ogulāju pavairojamā materiāla atbilstības kritērijus un aprītes kārtību augļu koku un ogulāju ģintīm un sugām, kā arī potcelmiem un citām augu daļām, uz kurām uzpotēts pavairojamais materiāls.

Noteikumi neattiecas uz materiālu, kas paredzēts izmantošanai personiskām vajadzībām, eksportam, izmēģinājumiem vai zinātniskām vajadzībām, selekcijas darbam, kā arī ģenētiskās dažādības saglabāšanai.

Sargāsim kokus no sala un saules bojājumiem

Daudzi neizvērtē agrās pavasara saules staru un sala radītos koku stumbru bojājumus. Nepareizs ir uzskats, ka koku mizas brūces radušās mehāniskā ceļā vai vainīgi grauzēji. Sala brūces vairāk veidojas februārī un martā. Siltajos saules staros tumšā koku miza sasilst līdz +15° C, kaut gaisa temperatūra turas ap 0° C, te atkal koku miza dažu stundu laikā atdziest, tādu temperatūru svārstību dēļ miza saplaisā. Vecākiem kokiem plaisas grūtāk pamanīt, bet jaunākiem kociņiem, īpaši ķiršiem, miza var pat atlobīties kā bērzu tās. Pirms kaļķošanas vecākiem kokiem jānotīra sūna un ķērpji no stumbra. Tāpēc labāk kokus pasargāt, veicot profilaktiskus pasākumus, un viens no galvenajiem ir koku stumbru un skeletaru balsināšana. Koku balsināšanu jāizdara pareizā laikā, lai tiešām pasargātu koku stumbrus no saules apdegumiem un sala brūcēm, diemžēl daudzi dārzu īpašnieki šo darbu dara ar lielu nokavēšanos un tas sagādā tikai pašam prieku par baltiem koku stumbriem, bet ne koku veselībai.

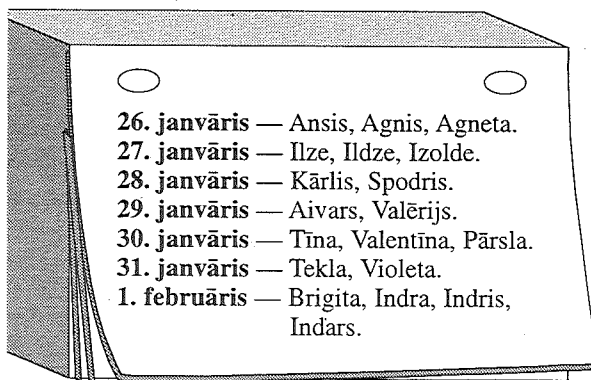
Lai koku balsināšana dotu vēlamo rezultātu, tā jāveic pirms saule vēl nav sākusi stipri sildīt. Kaļķošanai labākais laiks būtu janvārī vai februāra sākumā. Lai kaļķošana būtu kvalitatīva un dotu vēlamo rezultātu, šī darba veikšanai ir jāizvēlas sausas saulainas dienas ar pozitīvām gaisa temperatūrām. Galvenais, ir jāseko, lai kaļķojamais materiāls nesasaltu un netecētu no koka.

Balsināšanai var izmantot dzēsto kaļķu, māla, govju mēslu un piena sulu maisījumu, masai jābūt krējuma biežumā, pelēkai, to ņem vienādās attiecībās. Pēc šādas apstrādes uz mizas veidojas derīgi mikroorganismi. Pilsētniekiem nebūs pieejami govju mēsli, to vietā var pievienot 2% vara sulfāta šķīdumu, arī piena sulas var aizvietot ar ūdeni. Var nopirkt gatavu kaļķojamā materiāla sastāvu, tur vienīgi būs jāpievieno ūdens atšķaidīšanai.

Anita Trūpa,
Valsts AAD Latgales reģionālās nodaļas
Augu aizsardzības un karantīnas
Viļānu prognožu daļas vecākā speciāliste

Tirgus ziņas (Ls/kg)

	Līvānos	Preiļos	Stilbiņi	0,60-0,70	—	Kiploki	—	1,0
Piens (l)	0,18	—	Aknas	1,30	—	Puravi	—	0,50
Krējums	1,0	0,80-1,0	Mēle	2,0	—	Melnie rutki	0,20	0,35
Biezpiens	0,60	—	Galva	0,90	—	Āboli	0,20-0,30	0,10-0,25
Sviests	1,50	—	Kājiņas	0,60	—	Pupiņas	0,60	0,60
Paipalu olas (gab)	—	0,05	Jaunlopa mīkstums	1,40-1,50	—	Pelēkie zirņi	0,35	—
Cūkgala	—	—	Ribiņas	1,0	—	Dzērvenes (l)	0,60	0,70
Šķīnkis	1,80	—	Kāposti	0,15	0,10	Medus	2,0 (0,5l)	2,70-2,80 (kg)
Karbonāde	2,45-2,50	—	Skābēti kāposti	0,35	0,30	Šūnu medus (kg)	4,0	—
Kakla karbonāde	1,90	—	Burkāni	0,15-0,20	0,15-0,20	Ziedputekšņi (kg)	—	7,0
Kārtaine	1,40-1,50	—	Bietes	0,20	0,15-0,20	Propoliss (kg)	—	7,0-8,0
Speķis	1,30	—	Vāriņas bietes	0,30	0,25 - 0,30	Linsēkļu eļļa (l)	3,0	2,60
Žāvēts speķis	2,20	—	Kartupeļi	0,25-0,30	0,25	Linsēkļu raudsi (kg)	—	0,25
Kauliņi	0,50-0,70	—	Sipoli	0,35-0,40	0,40			Sagatavoja G.Kraukle

Piedāvājums «Novadnieka» lasītājiem
Iepazīšanās sludinājumi un apsveikumi kāzu jubilejās,
kurus vēlaties ievietot «Novadniekā» 13. februārī
lappusē, kas veltīta Visu milētāju dienai,
BEZ MAKSAS.
Sludinājumus līdz 11. februārim jāiesniedz
redakcijā Aglonas ielā 1, Preiļos.

Audz laimīgs, mazais!

Ļoti ļoti mīlēta un gaidīta 20. janvārī pasaulē ieradās **Renātes un Nikolaja Goldovu** pirmā meitiņa. Bērna tētis un māmiņa strādā Rudzātu speciālajā internātskolā, dzīvo Rudzātos kopā ar vecmāmiņu Veru. Viņai tas ir piektais mazbērns, taču pirmie jau lieli, pilngadīgi, dzīvo tālu prom, tāpēc jaundzimušajai mazulītei vecmāmiņa velta visu uzmanību. «Novadnieks» fotografēšanās dienā dzemdību nodaļas palātā satika jauno tēti, abas vecmāmiņas un citus Renātes un Nikolaja tuvākos cilvēkus. Vecmāmiņa Olga un vectētiņš Jānis sagaidījuši otro mazbērnu. Viņi dzīvo citā pagastā — Stabulniekos, bet arī gatavi lolot un lutināt savas meitas Renātes meitiņu.

Vēlam veselību un laimi, savai mazulītei teica māmiņa un tētis. Renāte pateicās ārstei Larisai Bogdanovai, vecmātei Dagnijai, bērnu māsai Intai, un arī savai krustmātei — vecmātei Māritei, kura Renātei visu laiku bija blakus.

Mazulīti kristīs pēc vecdicībnieku tradīcijām.

Preilietes **Līgas Bartuševičas** dēls pasaulē nāca 19. janvārī. Jaunā māmiņa kopā ar tēti **Oļegu** savam pirmajam bērniņam devuši skaistu dāvanu — vārdu Deniss. Līga strādā par šuvēju, bet Oļegs vēl turpina apgūt profesiju.

Līgas māte Janīna pēdējo četrus mēnešus laikā vecmāmiņas godā tikusi dubulti, tagad viņai ir divi ģipri mazdēli. Bet Oļega māte Lēna sagaidījusi pirmo mazbērnu.

Līga teica paldies par palīdzību ārstei Svetlanai Morozovai, kā arī pārējiem dzemdību nodaļas darbiniekiem.

Preiļu iedzīvotājas **Marutas Šņepstes** pirmais bērniņš piedzima 20. janvārī. Abi kopā ar tēti **Andri** puisīti nosaukuši par Ralfu. Maruta pirms bērna piedzimšanas strādāja par šuvēju, bet tētim nav darba.

Abas vecmāmiņas Emīlija un Jevģēnija, kā arī vectētiņš Andris un Jānis tagad ucinās savu pirmo mazbērnu.

Maruta teica paldies ārstei Svetlanai Morozovai, kā arī pārējiem mediķiem, kas viņai palīdzēja dzemdībās. Savam dēliņam viņa vēlēja labu veselību, augt stipram un izturīgam.

Aiziesim uz kino!

Vēl pirms dažiem gadiem **Preiļu kinoteātris «Ezerzeme»** bija vienīgais visā **Latgales reģionā**. Nu filmu demonstrējumi atsākti **Daugavpilī, uz kino var aiziet ludzānieši, telpu kinoteātra atvēršanai sakmeklējuši Balvu uzņēmēji**. Mūsu rajona iedzīvotāji, bet jo sevišķi preiļieši, nekādos juku un pārmaiņu laikos nav piedzīvojuši dienu, kad «Ezerzeme» būtu slēgta.

Uzskatām to par pašsaprotamu lietu, ka Preiļos, Raiņa bulvārī ir skaista, vienmēr labi sakopta, gaumīgi un ērti iekārtota ēka ar teicamā kārtībā uzturētu apkārtni, kurā varam ienākt un uz pāris stundām atslēgties no ikdienas darbiem. Noslēpties no rūpēm vai pagaidīt, kamēr beigsies lietus gāze un piedevām noskatīties kādu pasaules slavu ieguvušu kinoindustrijas šedevru. Skatītājus kinoteātris nepieviļ. Bet otrādi? Vai esam tik uzcītīgi kinogājēji, lai tas īpašniekiem neradītu zaudējumus?

Kinoskatītāju gaumi, pieprasījumu un kinoteātra piedāvājuma iespējas un prognozes komentē individuālā uzņēmuma «Sīzets» īpašnieks, kinoteātra «Ezerzeme» direktors **Jānis Zarāns**.

2001. gadā kinoteātri «Ezerzeme» apmeklējuši 9733 skatītāji. Tas ir mazāk nekā vidēji trijos iepriekšējos gados, kad kino šeit noskatījās vidēji 12 000 skatītāju gadā. Jānis Zarāns kā vienu no galvenajiem iemesliem min izteiktu līderfilmu trūkumu pērnā gada kino repertuārā. 2000. gadā tādas ir bijušas divas: «Vecās pagastmājas mistērija» un «Baigā vasara». Katru no tām noskatījās vairāk nekā 1000 apmeklētāju. Vēl gadu iepriekš līdere bija «Titāniks». 2001. gadā visvairāk apmeklētā filma ar 600 skatītājiem bija «102 dalmācieši».

Jauns Jāņa Streiča darbs vienmēr kļūst par visvairāk apmeklētoto filmu, tas attiecas arī uz dažām citu latviešu režisoru jaunajām kinolentēm. Kinoteātra «Ezerzeme» absolūtais rekords apmeklētāju skaita ziņā pieder Jāņa Streiča filmai «Liktendzīmas», ko 1998. gada februāra vienā nedēļā noskatījās vairāk nekā 3170 cilvēku. Tā apsteidza līdz tam iegūto rekordu — 2400 skatītāji «Cilvēka bērns» demonstrēšanas vienā nedēļā 1992. gadā. Gada laikā «Liktendzīmas» tika demonstrētas atkārtoti, un kopā to noskatījās 3712 apmeklētāji.

Viens no faktoriem intereses un intrīgas saglabāšanā par filmu ir laiks, kādā tā no Rīgas kinoteātriem nokļūst līdz Preiļiem. Ja šis

laiks ir īss, un ar reklāmas palīdzību par filmu radītā interese vēl joprojām ir dzīva, ja reklāmas lādīšs vēl uztur zinātkāri Preiļos, arī «Ezerzemē» apmeklētāju ir daudz. Ja uz reklāmas viņa jau cits kinodarbs, interese par iepriekšējo saplok. Bet lentes iegūšanas ātrums atkarīgs no tā, cik darbam ir kopiju. Ja filmai ir tikai viena kopija, tad no Rīgas tālu esošie Preiļi to var cerēt saņemt tikai pēc kāda mēneša. Jānis Zarāns sadarbojas ar astoņām izplatītājfīrmām, no kurām tikai trīs ir latviešu firmas, bet pārējās darbojas kā meitas uzņēmumi somu, igauņu, lietuviešu un citu valstu firmām.

«Ezerzemē» gada laikā vidēji tiek demonstrētas 84, pērn — 83 filmas. No tām 71 ir bijusi pilnīgi jauna filma, 12 rādītas atkārtoti. Filmās otrreiz tiek rādītas dažādos pasākumos pēc organizētāju pasūtījuma. Līdz ar to no atkārtotajām filmām piecas ir bijušas latviešu. Bez tam «Ezerzemes» apmeklētāji pērn noskatījās piecas Eiropas, vienu — Honkongas un 72 amerikāņu filmas. Mēnesī demonstrētas vidēji sešas — astoņas filmas, bet seansu skaits ir lielāks. Kinoteātris ir slēgts sestdienās, dažreiz filmas netiek demonstrētas arī trešdienās vai ceturtdienās.

Runājot par filmu žanriem, Jānis Zarāns atzīst, ka visos laikos populārākās, visvairāk piedāvātās un prasītākās ir komēdijas. Pērn demonstrētas 28 šī žanra filmas. Tikpat populāras ir arī drāmas. Pērn izrādītas 13, ieskaitot kara drāmas. Tas ir nepatīss mīts, ka mēs demonstrējam pārsvarā grāvējfilmās, apgalvo Jānis Zarāns. Pērn demonstrēti tikai divi grāvēji un divas detektīvfīlmas.

Ņemot vērā vietējo iedzīvotāju skaitu, kurš nemaz nav tik liels, kinoteātra «Ezerzeme» īpašnieks un direktors Jānis Zarāns uzskata, ka situācija ir normāla. Viņam pašlaik vēl nav pieejama informācija par pērnā gada rādītājiem visos Latvijas kinoteātros, bet iepriekšējo gadu pārskatos Preiļi starp pārējiem rajona centriem, atskaitot tādas lielas pilsētas kā Jelgava, Liepāja, Ventspils un līdzīgas, ir tālu priekšā.

Kinoteātri «Ezerzeme» vidējā kinoapmeklējuma biļetes cena ir viena no zemākajām, pērn — 42 santīmi. Biļetes uz pieaugušo filmām atkarībā no to ilguma ir 50-80 santīmi, bet bērniem kino apmeklējums iznāk ievērojami lētāks. Līdzīgas cenas ir arī citos lauku rajonu kinoteātros, savukārt Rīgā kino apmeklējums izmaksā

1,90-2,50 lati, bet vienā no kinoteātriem biļetes cena balkonā ir pat 2,90 lati.

No filmas ienākumiem uz vietas paliek tikai 49 procenti. 50 procentus saņem filmas īpašnieks kā nomas maksu par kinolenti, bet viens procents nonāk kā maksājums par autortiesībām komponistiem. Ar palikušajiem līdzekļiem jāsedz izmaksas par elektroenerģijas patēriņu, komunālie maksājumi, darba algas. Kopā ar direktoru kinoteātri strādā četri darbinieki.

Skatītāji ir dažāda vecuma, raksturo Jānis Zarāns, bet pamatā viņu kontingentu sastāda iedzīvotāji līdz 30 gadiem. Pietiekami kultūrāli un uzvedīgi, ko nevarot teikt par bezmaksas seansu apmeklētājiem. Ir nācies izsaukt policiju, pēc seansiem atrodami salauzti krēslī, piedrazota grīda. Piedzīvoti arī kuriozi, kad bezmaksas seansa laikā kāds ar nūju no ārpuses stipri vāļējis pa kinozāles izejas durvīm. Direktors ieraudzījis visai nevērtīgu večiņu, kura mājās pie televīzora iesnaudusies, bet pēc tam atcerējusies, ka mazmeita stāstījusi par labu filmu bez maksas, un, kamēr no pilsētas dienvietu kvartāla ar nūju atklumburojusi, filma jau pusē. Nav arī zinājusi, kur rodas ieejas durvis.

Bezmaksas seansi ir tādi, kuros par filmas demonstrēšanu maksā sponsori, vienlaikus reklamējot savu uzņēmumu. Dažu banku filiāles tādā veidā atzīmē savas pastāvēšanas gadadienas, arī vietējā pašvaldība svētkos mēdz iepriecināt iedzīvotājus ar bezmaksas seansiem.

Pamazām aug arī jaunas skatītāju paaudzes. Viņiem paredzētās filmās, kuras ir angļu valodā, lasāmi titri vienlaikus latviešu un krievu valodās. Bet tajās filmās, kas paredzētas jaunāko klašu skolēniem, kinoteātra nolīgts darbinieks visu tekstu, atkarībā no tā, kuras skolas skolēni filmu skatās, lasa vai nu latviešu vai krievu valodā.

Kinoteātra apmeklētāju skaits ir neprognozējama un neparedzama lieta. Tas atkarīgs ne tikai no reklāmas, bet arī no gadalaika, no nedēļas dienas, no tā, vai saņemta alga un pensija, bet kopumā — no vismaz 12 dažādiem apstākļiem, stāsta Jānis Zarāns. Piemēram, uz seansu pulksten 18.00 svētdienas vakarā ir atnākuši 78 skatītāji. Filma skaista, laba. Uz nākamo seansu pulksten 20.00 cerēts vēl lielāks apmeklētāju pieplūdums. Atnākuši... septiņi.

L.Rancāne

GUDRĪBAS

Uzdāvini sev atslodzes dienu

Joprojām daudzu cilvēku apziņā pastāv maldīgs ieskaits, ka labas veselības labad vajag bezmaz vai vienīgi gana daudz un ar šiku ēst, un viss ar mums būs kārtībā. Taču tā ir tikai puse patiesības. Tā ir augsta prasme izvēlēties sev piemērotu virtuvi un būt vienmēr teicamā formā. Taču vēl lielāka prasme, ja vēlaties — ķermeņa kopšanas un uzturēšanas kultūra, pat māksla — ierobežot ēšanu veselības un teicamas labajūtas vārdā.

Par šo tēmu — dažādām fanšiskām diētām, par veselīgrem dažādu tautu virtuves principiem ir sarakstīti grāmatu kalni, novājēšanas drogu un brīnumainu pārtikas piedevu maisījumu bizness pasaulē apgroza miljardiem dolāru. Arī Latvijā jūs var uz ielas apturēt kāda vēriņa dāma un pēc pāris iepazīšanās vārdiem iespiest jums sauja zīmīti ar uzrakstu «Sāc badoties!» un novājēšanas brīnumlīdzekļu pārdošanas salona adresi. Taču ne-

kas jums nelīdzēs veselību un laosajūtu, ja iekšēji nebūsiest gaī savai pirmā elementārajai atslodzes dienai...

Populārais amerikāņu dietologs Pols Bregs ir devis pasaulei brīnišķīgu padomu grāmatu «Badošānās burvestības». Ir vērts to atrast grāmatnīcu vai antikvariātu plauktos! Tā noteikti ir jāizlasa ikvienam cilvēkam, kurš vēlas izprast savu organismu, ieklausīties tajā tad, kad esat ilgstoša noguruma nomākti, kad dzīvesprieku nespēj dot

ne darbs, ne dzīves pusdienas, un pat tad, kad nezināt, pie kāda ārsta īsti lai griežas, lai labsajūtu atgūtu. Pols Bregs raksta par to, kā gadu gaitā organisms tiek piesārņots šūnu līmenī ar ķīmizētajiem civilizācijas pārtikas produktiem, sāļiem, kā pat visnotaļ jauni cilvēki ar nepareizi sagatavotas un ļoti bieži pat pārstrādē sakropļotas pārtikas lietošanu uzturā kļūst par apātiskiem, burkšķelīgiem večukiem. Lai paraugāties vien uz gaļas kombinātos ar sāļiem un salpetri piestūķētajiem gaļas izstrādājumiem, kaut vai uz tomātiem vai gurķiem, kuri ar ķīmiju ir sabaroti tā, ka pat nespēj cilvēci saprotamā veidā iepūt — uz visu to, kas veikalos saslānīts antibakteriālā celofānā ar vienīgu un galveno mērķi — pārdot. Diemžēl ķīmizācijas totalā spiediena rezultātā mēs pat vairs nespējam atcerēties, ka spoži safasētais produktu lērums slēpj sevī ļoti reālas briesmas...

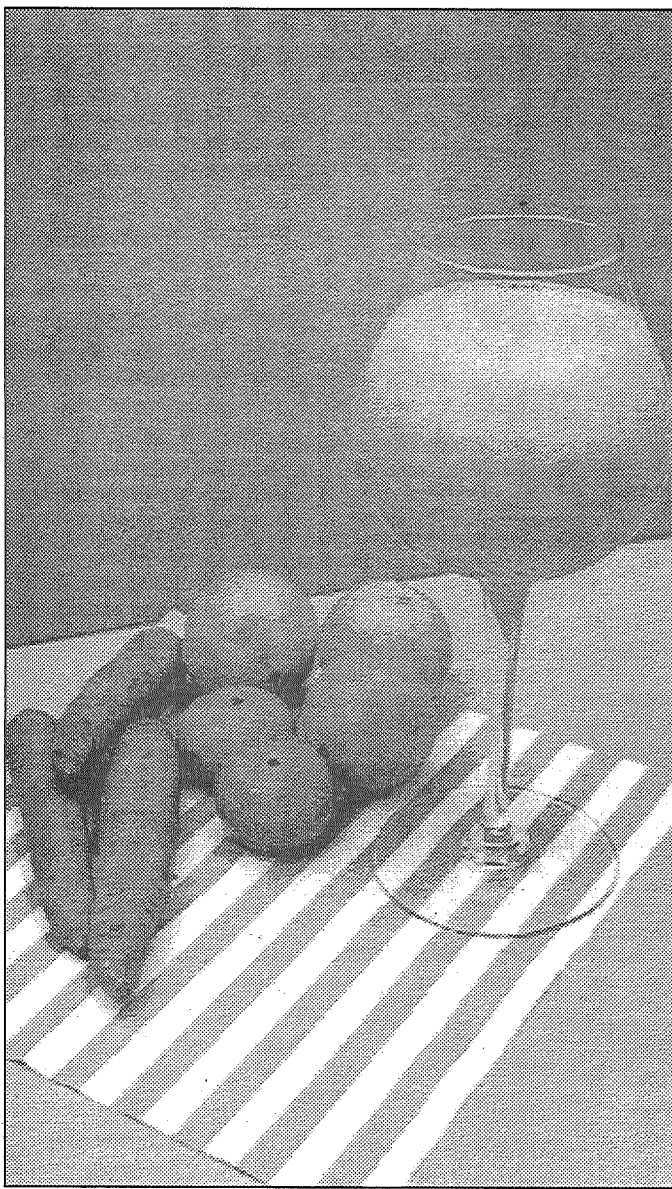
...Paldies Dievam, ir piektdiena. Nemeklēsim sev veika-

los importētās ķīmijas briesmas — arī tās, kuras salietas glietās pūrpakās ar uzrakstiem «Ražots Vācijā», nesatur cukuru utt. Tā jau mēs noticējam, vai ne? Toties satur konser-

Uzdevums: sieviete, kas sver 140 kg, atnāk uz aptieku un nopērk tievēšanas kapsulas par 187 latiem. Pēc tam divu mēnešu laikā viņa lieto šīs kapsulas pa divām dienām. Cik viņa pazaudēja?

Atbilde: 187 latus.

vantus! Palūkosimies — šogad burkāni Latvijā ir krietni auguši. Ziema ir arī citrusu augļu laiks. Tiesa, arī tie ir jāprot veikalos izvēlēties. Paši nevainīgākie iespējamās ķīmiskās piesārņotības ziņā no citrusu augļiem varētu būt mandarīni

● Burkānu un citrusaugu sulas nekad nav par daudz.

— uz tiem praktiski nekad neredz jēl kādas smidzināšanas pēdas, kādas tās mēdz būt, piemēram, uz greipfrūtiem. Un ne jau katrs greipfrūts bez novērtēšanas ir jāpērk. Tie, kuri svarā mazāki par vismaz 400 gramiem, lai paliek negodprātīgu importētāju noliktavās — viņiem par laimi, tie taču nespēj sapūt. Un sestdiena varbūt ir pati labākā atpūtas diena no visām vienai kārtīgai atslodzei ar burkānu un apelsīnu, mandarīnu vai greipfrūtu sulām. Gar-

šas dažādošanai un uzlabošanai tās ir vēlams sajaukt apmēram pusi uz pusi. Fantāzijai ceļā pie labsajūtas nedrīkst būt robežu. Tikpat labi un pat ļoti vēlams ir no sulām atslodzes dienās pāriet uz minerālūdeņiem, tiesa, pie tiem ir mazliet grūtāk pierast.

Ja piespiedīsiet sevi uzdāvināt sev vismaz 50 atslodzes dienas gadā — ik nedēļu pa vienai, tad labvēlīgos rezultātus pamanīsiet noteikti.

Zobu protēžu kopšana

Kad mutē ir pastāvīgie zobi, tiek veikti parastie ikdienas mutes dobuma kopšanas pasākumi un mutes flora ir dabiska, bet tā mainās tad, ja jānēsā zobu protēzes.

Biežākā problēma protēžu nēsātājiem ir telpa starp protēzi un smaganām, kur, ja tā netiek rūpīgi kopta, baktērijas aug un vairojas ļoti ātri. Sekas ir sliktā smaka no mutes, sā-

pīgs iekaisums un dažkārt pat infekcija.

Šo iemeslu dēļ zobu protēžu kopšanai nepieciešama pat lielāka vēriņa nekā pastāvīgo zobu tīrīšanai. Ir svarīgi, lai plēves un netīrie plankumi tiktu notīrīti, pat ja tie ir ne tik viegli pieejamās vietās. Tikai kopšana, kas nodrošina baktēriju iznīcināšanu, sniedz drošību un aizsargā no sliktas elpas jeb tā sauktās «zobu protēžu smakas». Tīrīšana ar parasto zobu

pastu nav pietiekama, lai pasargātu no baktērijām un sēnītēm. Šim nolūkam radīti speciāli līdzekļi, kuri neobjās jūtīgo zobu protēžu materiālu, protēzes virsma saglabāsies gluda (gandrīz visas parastās zobu pastas satur abrazīvas daļiņas, kas var saskrāpēt protēzes virsmu!) un tējas un tabakas slānītis, kas veidojas uz protēzes, tiks efektīvi noņemti.

Piemēram, gēls būs vispiemērotākais, ja cilvēks tikai ne-

sen lieto protēzes un ir pieradis pie zobu «tīrīšanas ar birsti» rituāla. Biežāk šo protēžu kopšanas veidu izvēlas tie cilvēki, kuriem no rīta ne vienmēr ir 10-15 minūtes laika, lai sagaidītu, kamēr protēzes notīrās tabletes šķīdumā. Tīrīšanai ar gēlu un zobu birsti nepieciešamas tikai viena divas minūtes!

Mūsdienu zobu protēžu kopšanas līdzekļus meklējiet aptiekās.

DER ZINĀT

Ēdienkartē — veselīgi produkti

Ko mums piedāvā ikdienišķā pārtika?

■ **Kaliju** mūsu organismam piegādā medus, rieksti, mārutki, kartupeļi, griķi, rudzu maize. No eksotiskajiem produktiem jāmin banāni, topinambūri un moluski.

■ **Magniju** satur griķi, miežu putraini, prosa, kukurūza, pētersīļi, arbūzi, zaļā tēja.

■ **Kalcijs** ir piena produktos, pētersīļos, dillēs, mārutkos, protams, arī minerālūdenī.

■ **Cinku** satur sīpoli, ķiploki, redīsi, sēnes, baklažāni, kabači, rudzu maize, olas, gaļa un jūrasveltes.

■ **Kobalts** ir pupiņās, zirņos, dzīvnieku aknās, mārutkos, asinsdesā.

■ **Dzelzs** ir gaļā, olās, pakšaugos, griķos, kartupeļos, ābolos, upenēs un citās ogās, arī augļos (īpaši sarkanos vai iezilganos, arī mūsu pašu zilajās vīnogās).

■ **Hroms** ir zivīs, riekstos, galda bietēs, mellenēs, daudzos augļos.

■ **Fosforu** satur zivīs, piena produkti, griķi, miežu putraini, ķiploki, graudi un pakšaugi.

Ja savā ēdienkartē iekļausim daudzveidīgus produktus, varam būt pārliecināti, ka darām pareizi un rūpējamies par savu veselību.

Kefirs nav tikai padzēriens

Kefirs ir ne tikai populārākais skābpiena produkts, bet arī garšīgs un barojošs. Tā savdabīgums ir specifiskā baktēriju un rauga sēnīšu savienojumā, kas labvēlīgi ietekmē veselību. Pēc derīgo vielu, vitamīnu un mikroelementu sastāva kefirs pārspēj pat pienu.

Zināms, ka antibiotiku lietošana ātri tiek galā ar slimību, toties nelabvēlīgi ietekmē organismu. Tādēļ antibiotiku lietošanas laikā, lai zarnās atjaunotu mikrofloru, katru dienu no rīta divas stundas pirms zaļu ieņemšanas jāizdzer viena glāze jogurta, bet vakarā divas stundas pirms zaļu ieņemšanas — viena glāze kefira.

Kefirs līdzēs arī tad, ja gadījies apdedzināties, proti, vairākas reizes jāapziež apdeguma vieta ar treknu kefīru. Pēc tam jānomazgā ar vēsu ūdeni.

Ja traucēta zarnu funkcija un ir aizcietējumi, no rītiem tukšā dūšā pusstundu pirms ēšanas vai brokastu vietā jāizdzer glāze kefira, kas sajaukts ar 6 sasmalcinātām, saberztām žāvētām aprikozēm, vienu smalki sagrieztu ābolu un puscietrona sulu.

Slimību gadījumā, kas izraisa caureju, jāatsakās no ēdiena. Šādos gadījumos ik pēc divām stundām jāapēd divi smalki sagriežti, nemizoti āboli. Starplaikos jāizdzer pa glāzei ne pārāk trekna kefira. Pieaugušie šo diētu drīkst ieturēt četras dienas.

Lai kefira lietošana nenovestu pie vēdergraužēm, jāatceras, ka šo produktu nedrīkst turēt siltumā, jo tad iet bojā skābpiena baktērijas. Uzturā ieteicams kefirs ar mazāku tauku saturu, jo tas ātrāk pārstrādājas.

Vai bieži ejat uz kino?

Genovefa Anspoka, pensionāre Saunas pagastā:

— Ļoti reti. Pie mums ne Anspokos, ne Priekulos kinofilmas nerāda. Preiļos uz kino biju pirms vairākiem gadiem, kad rādīja J. Streiča filmas «Cilvēka bērns» un «Liktenzīmas». Vēl biju uz videofilmas demonstrāciju par Jēzus Kristus dzīvi. Filmas es biežāk noskatos pa televizoru, bet arī tam daudz laika neatliek. Pietiek visādu darbu. Bet mazmeitas, kuras mācās skolā Preiļos, gan bieži iet uz kino. Viņas cenšas noskatīties visas jaunās un neredzētās filmas, naudu biļetēm dod gan mamma, gan arī es pa reizei.

Linda

Tumaševiča, Preiļu 2. vidusskolas skolniece:
— Uz kinoteātri eju vismaz reizi nedēļā. Dažreiz ar draudzenēm, bet dažreiz ar māsām. Man patīk gan bērnu, gan pieaugušo filmas, komēdijas. Biļetes nav pārāk dārgas, jāmaksā 50 santīmi, bet dažreiz vairāk. Ļoti labi, ka Preiļos ir savs kinoteātris.

Andris Vigulis, policists Preiļos:

— Preiļu kinoteātri nav iznācis būt. Te dzīvoju ceturto gadu, bet uz kino aiziet kaut kā nav sanācis. Darbs, mazi bērni. Mazie ar mammu iet uz kinoteātri multenes skatīties. Es pats uz kino pēdējo reizi biju aizgājis, kad dzīvoju Tukumā. Jaunākās filmas noskatos videokasetēs, arī televizijā.

Vita Dūda-Čača, mājsaimniece no Saunas pagasta:

— Preiļu kinoteātri neesmu bijusi ne reizes. Mācījos Stabulnieku pamatskolā un arī Aglonas ģimnāzijā, bet no skolas ne reizi nebija izdevības atbraukt uz kinoteātri. Man arī nebija tādu materiālo iespēju, lai ietu uz kino. Filmas skatos pa televizoru. Tagad reizēm gribētos aiziet uz kino, bet nav laika, jo ir mazs bērns.

Kazimirs Molokovskis, pensionārs Preiļos:

— Kādreiz uz kino gāju ļoti bieži gan viens pats, gan arī ar sievu. Man ir vāja redze un tagad jau ļoti sen uz kino neeju. Cilvēkus pazīt nevaru, tikai raibi plankumi uz ekrāna redzami. Arī brilles nēlīdz, jo mana redze sabojāta kara laikā. Arī pa televizoru filmas nevaru noskatīties. Sļeiviņa arī uz kino neiet, slimo. Pašlaik eju uz slimnīcu viņu apraudzīt.

L. Rancāne
Foto: M. Rukosjuvs

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS, LIDZJŪTĪBA

Preiļu virsmežniecība izsludina konkursu uz vakantiem amatiem:

Jersikas mežniecības mežziņa vietnieks — 1 vieta.

Preiļu un Aglonas mežniecību mežsargi — 2 vietas.

Pretendentus, kuri atbilst Valsts civildienesta likuma prasībām, lūdzam pieteikties 20 dienu laikā no sludinājuma publicēšanas «Latvijas Vēstnesī» Preiļu virsmežniecībā, Jersikas pagasta «Kaijās».
Tālr. uzzinām 53-42296.

Pērk lapu koku cirmsas, skuju koku sīkbaļķus, taras klučus.
Tālr. 9490435.

Z/s «Musino» iepērk lopus dzīvsvārā: govīs, jaunlopus, piena telus, aitas, zirgus.
Tālr. 23887, 55798, 9183601, 6461550.

Iepērk govīs, kazas, aitas, zirgus.
Samaksa tūlītēja.
Tālr. 75253, 55658.

Iepērk liellopus, jaunlopus, aitas, cūkas.
Augstas cenas. Samaksa tūlītēja.
Tālr. 9199314.

**SIA «EAST WEST TRANSIT» piedāvā vairumā šādus naftas produktus: dīzeļdegvielu, benzīnu A-76, A-95E. Cenas zemākas par tirgus cenām. Kvalitāte apliecināta ar sertifikātiem. Piegāde diennakts laikā. Interesēties: Rēzeknē, Komunālu ielā 6 (naftas bāzes teritorijā).
Uzziņām: mob. tel. 6587237.**

ZIEMAS CENAS!
SIA «Vilcāns V» Līvānos, Alejas ielā 19 (Ubaglīci pie pilsētas stadiona) izgatavo melnā granīta pieminekļus, apmales un melnās betona apmales. **Pasūtīt pieminekli no Ls 70 — betona melnā apmale par brīvu!**
Līvanu novada iedzīvotājiem LIZINGS!
Tālr. 6469426, 53 41555 pēc 20.

SIA «Ranko» iepērk mājlopus dzīvsvārā.
Samaksa tūlītēja.
Tālr. 42807, 44179, 46384, 9161121.

Z/s «Vidsētas» iepērk jaunlopus, liellopus, aitas.
Tālr. 55645, 55649, 6563019.

SIA «AIBI» pērk zirgus, liellopus, jaunlopus, aitas, cūkas.
+12%, +18%.
Tālr. 48-71185, 48-71804, 9478728, 9445135.

Pārdod

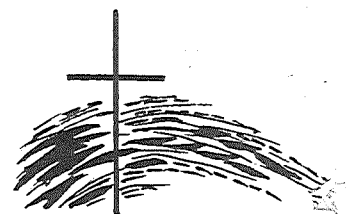
Ford Sierra Kombi, 1989. g., 600 \$. Tālr. 9294180;
2 istabu dzīvokli. Tālr. 21930;
presētu sienu. Tālr. 39571;
1/2 miltus, graudus. Tālr. 23076;
zirgu. Tālr. 6576179;
tītarus. Tālr. 53-32263, 9527561.

Pērk

motobloku darba kārtībā, kravas motorolleru «Mura-
ravej», var būt ar defektiem. Tālr. 59306;
kartupeļus. Tālr. 24285, 9158324.

Dažādi

Izgatavo pieminekļus Daugavpils raj., Locikos. Tālr. 54-31551, 9447828.
Miksto mēbeļu atjaunošana, restaurācija. Transports.
Tālr. 9124007.

Sāp sirds, no tēva šķiroties,
Kad viņa taka smilšu kalnā iet.
Skumstam kopā ar Kristīni,
no TĒVA uz mūžu atvadoties.
Sutru pamatskolas 1. klase un
audzinātāja

Zivju ēdienu valdzinājums

Lai gan uzturzinātnieki un dietologi iesaka ēst zivis vismaz pāris reizi nedēļā, lielākā daļa saimnieču nelabprāt gatavo zivju ēdienus, jo vienām nepatīk to aromāts, kas izplatās pa visu virtuvi, citām nepatīk ķēpāties ar ūdeņu iemītnieču tīrīšanu un atbrīvošanu no asakām.

Zivis veicina domāšanu

Zivju ēdieni nodrošina cilvēka organismu ar pilnvērtīgām olbaltumvielām, kas apmierina tā vajadzību pēc aminoskābēm, taukiem (zivis ir daudz nepiesātināto taukskābju), vitamīniem — A, D, J, E, K, — minerālvielām, — kalciju, fosforu, dzelzi, jodu, mangānu, kāliju, varu. Diētas ārsti uzskata, ka zivju ēdieni iekļaujami ikviena cilvēka ēdienkartē, it īpaši bērnu, grūtnieču un vecu cilvēku.

Zivis, tāpat kā zaļie zirnīši, ir domāšanu veicinoši produkti. Tāpēc tie ir ieteicami skolēniem un studentiem. Savukārt dāmām un kungiem, kas vēlas izskatīties jaunāki, zivis ir ieteicamas tāpēc, ka tās, tāpat kā diedzēti rudzu graudi un rieksti, uztur ādu elastīgu.

Kaloriju skaitītājiem

Daudzi domā, ka, ēdot gaļas vietā zivis, ātri var nomest liekos kilogramus un kļūt tikpat slaidi kā jaunības dienās. Šīs domas pareizas ir tikai daļēji, jo arī dažu sugu zivis ir diezgan trekas, turklāt, mēlojoties ar kūpinātām zivīm, it īpaši auksti kūpinātām, tiek uzņemts vairāk sāls nekā vajadzētu. Arī mazaizsūtītās zivis tiek lietotas vairāk nekā vajadzētu uzņemt cilvēkam, kas raizējas par lieko svaru.

Zivis tīrīšana bez mokām

- Zivis jāmazgā tekošā, turklāt noteikti aukstā ūdenī. Tad tās neodīs pēc glotām.
- Zvīņas kasa ar asu nazi vai īpašu zivju tīrāmo no astes uz galvu.
- Lai, zivis tīrot, neslīdētu pirksti, tos ik pa laikam iemērc sāli.
- Zivis vieglāk notīrīt, ja to viegli apmērcē etiķūdenī un atstāj tā kādu laiku. Var arī zivi uz minūti iegremdēt karstā ūdenī.
- Ar glotām pārklātas zivis, piemēram, zušus, nēģus, līņus, noberzē ar sāli vai apļaucē verdošā ūdenī. Pēc tam glotas ir viegli notīrāmas.
- Saldētas zivis vajadzētu atlaidināt sālsūdenī. Tas samazinās minerālvielu zudumu. Izņēmums ir storu dzimtas zivis, ko atkausē tāpat bez ūdens.

Diemžēl arī vairākus zivju konservu, piemēram, šprotes eļļā, siļķes savā sulā, ir kalorijām bagāti ēdieni.

Ja vēlaties novājēt, ieteicamas mencas, foreles, līdakas, asari un reņģes.

Zivis ledusskapī

Tas, vai pirkt svaigu vai saldētu zivi, ir katras saimnieces ziņa. Taču jāatceras, ka zivis ir produkts, kas ātri bojājas. Svaiga zivs par bojāšanās sākumu pircējam vēstīs ar nepatīkamu aromātu, bet saldētu zivi atšifrēsiet tikai tad, kad tā būs atkususi. Zivis nekādā gadījumā nedrīkst vairākas reizes saldēt un atlaidināt.

Svaigas zivis vēlams ilgi neturēt ledusskapī, jo tās ātri bojājas. Ja iegādāties svaigas zivis, labāk tās pagatavot tajā pašā dienā. Saldētas zivis jāglabā saldējamā kamerā. Ne ledusskapī, bet ārpus tā zivju konservus nedrīkst glabāt atvērtās skārda kārbās. To saturs jāpārliet stikla vai keramikas traukā.

Jēlas zivis ledusskapī jātur atsevišķi no citiem produktiem, arī no gataviem zivs ēdieniem. Tas ir nepieciešams ne tikai tāpēc, ka produkti var pievilkties ar citu smaku, piemēram, piens drīz sāks ost pēc zivīm, bet arī no pārtikas drošības viedokļa.

Šodien — zivju diena

Zivis brīnišķīgā maltītē var pārvērst daudz ātrāk nekā gaļu. Zivis var vārīt, cept, sutināt un ēst svaigas, piemēram, mazaizsūtītās lasi. Latvijas patērētāji vairāk pieprasa Norvēģijas nekā Baltijas lašus, jo importa laši izskatās labāk — to krāsa ir intensīvāka. Tomēr tas nenozīmē, ka mūsējie būtu negaršīgāki.

Svaigas, vārītas un sutinātas vai tvaicē-

Kā nopirkt svaigu zivi?

- Svaigai zivij zvīņas ir spīdīgas, glotas — šķīdas un caurspīdīgas;
- zivij acis nedrīkst būt iekritušas;
- žaunām jābūt spīgtām un spīdīgām;
- zivs mīkstumam jābūt elastīgam;
- zivs nekādā gadījumā nedrīkst smirdēt un tai nedrīkst būt uzpūsts vēders.
- Ja, atnesot mājā zivi, tomēr apšaur tās svaigumu, ielieciet zivi blodā ar ūdeni svaiga zivs nogrims.

tas zivis ir veselīgākas nekā ceptas. Lai izvairītu veselu lielu zivi (līdaku, buti, mencu), to liek aukstā ūdenī. Sīkākas zivis uzreiz liek verdošā ūdenī, citādi tās pārvārās. Abos gadījumos, tiklīdz ūdens uzvārās, uguns liesmu samazina līdz vismazākajai. Garšīgu zivju zupu var izvārīt arī no zivju galvām, spurām un astēm. Siļķes garša uzlabojas, ja to mērcē tējas uzlējumā vai pienā. Arī tad, ja ūdenim, kurā vārās zivs, pielej pienu, izzūd stiprā smarža, un zivs ir garšīgāka.

Plauži, karūsas un līņi ir jācep, šīs zivis vārītas nav garšīgas. Taču arī izcept zivi ir jāprot. Ja uz pannas vienkāšī uzmetīsiet zivs gabalu, naceriet noņemt no tās nezin kādu delikatesi. Lai zivs cepot neizjūktu, to sāla 15 minūtes pirms cepšanas. Ja to pirms cepšanas nosusināsiet, zivs iegūs arī apetītiģi brūnu krāsu. Lai novērstu specifisko smaržu, kas rodas, zivis cepot, dažas saimnieces eļļā ieliek zaļa kartupeļa šķēlīti. Citas eļļai nedaudz pievieno citrona sulu, jo tas samazinot dūmu un arī zivs smaku. Lai tauki nesprākstētu un zivs labāk izceptos, pannu var apsegt ar apgāztu caurduri.

Dietologi neiesaka ēst ceptu zivju garoziņu, jo tā ir gan barojoša, gan satur kancerogēnas vielas. Taču tas nenozīmē, ka zivi pirms cepšanas nevajadzētu apvijāt olā un miltos — tie veido aizsargkārtu un saglabā zivs sulīgumu, nukleīnskābēm bagātos zivs taukus. Turklāt tad tā cepot neizjūkt.

Cepta zivs iznāk sevišķi garšīga, ja to vispirms patur pienā, tad apvārta miltos un cep verdošā augu eļļā. Zivju kotletes ir garšīgākas, ja zivju masai pievieno siki sagrieztus un viegli apceptus sīpolus.

Pēc preses materiāliem

NOVADNIEKS

Iznāk kopš 1950. gada 29. marta.

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs — SIA «Novadnieks. Redakcija».

Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr. 1-53-07056, mob. tel. 9410288 (redaktorei),

1-53-07057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

1-53-07058, 1-53-07059 (zūmālistiem). Fakss 1-53-07057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Lai rakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārpublicēto atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Lai raksts iespiests SIA «Latgales drukā» Rēzeknē.

Lai raksts iznāk astonas reizes mēnesī (trešdien, sestdien).